

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ ♦ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZAM
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ ♦ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424.

TELEFON: AUT. 50—5—97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 35—3—51.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZASABÓL
A M. KIR. POSTA JOGÁSZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZÁGOS EGYESÜLETENEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: DR. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. NAGY SÁNDOR

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK

A m. kir. posta jóléti intézményei.

A m. kir. posta jogász és mérnöktisztviselői országos egyesülete jogász szakosztályának 1935. évi október hó 14-én tartott kis szemináriumi ülésén előadta:

dr. RÁCZ ALFONZ m. kir. postaigazgató.

Institutions de prévoyance des Postes r. h.

Par le Dr. Alphonse Rác, directeur des postes

L'auteur fait connaître la naissance, le développement, l'organisation, les buts et les tâches de la Fondation de bienfaisance des Postes r. h. et du Fonds de pensions des postiers. Il relève les différences de caractère essentiel subsistant entre ces deux institutions tout-à-fait différentes l'une de l'autre et expose en détail et à l'appui de données numériques l'activité par laquelle ces deux institutions assurent au personnel leur assistance multilatérale.

A háború, a forradalmak s az ezeket követő idők súlyos gazdasági válsága következtében a személyzet túlnyomó része válságos helyzetbe jutott. A személyzetnek ez a nehéz helyzete arra serkentette a postaalkalmazottakat, hogy önszegélyezés útján valósítsák meg bajba jutott kartársaiknak oly irányú segítségét, amelyre az állam akkori nehéz pénzügyi helyzetében képtelen volt.

Kezdetben a segélyezés úgy történt, hogy a postaszemélyzet tehetősebb tagjainak önkéntes adakozásából befolyt összegeket használták fel erre a célra. Később a szakegyesületekbe tömörült postásság az öt képviselő Egyesületközi Bizottság útján üzemi jutalékának két, majd három százalékát ajánlotta fel segélyezési célokra.

A segélyeket egy központi segélyző bizottság kezelte, amelynek tagjai voltak a postavezérigazgató helyettese, a postavezérigazgatóság személyzeti ügyosztályának vezetője és a budapesti postaigazgatóság vezetője.

Ez a központi segélyező bizottság intézte a székesfővárosi segélyezéseket, míg a vidéken, a központi segélyező bizottsággal összhangban az igazgatóságok kebelében megalakított ugyancsak három tagú segélyező bizottságok végezték ezt a feladatot.

A központi segélyező bizottság a személyzet három százalékos üzemijutalék adománya folytán már oly jelentős összegek felett rendelkezett, hogy nemcsak pénzsegélyeket osztott ki, hanem különböző jóléti intézmények létesítésével is segített.

Ilyen jóléti intézmények voltak: a gyermeknyaraltatás, a karacsonyi gyermekfelruházás, a felnőttek — különösen betegek — üdültetése, a ruházati akció, a különféle női ipari-tanfolyamok, a szabó- és a cipész műhelyek, stb.

Ezek a jóléti intézmények idővel *szövetkezetbe* tömörültek „A m. kir. postaszemélyzet jóléti, háziipari, fogyasztási, takaré- és hitelszövetkezete” néven.

A szövetkezeti alap azonban nem látszott alkalmasnak arra, hogy a jóléti vagyonnak eredeti rendeltetését egyszersmindenkorra biztosítsa. Ezért a szövetkezetből a jóléti csoportnak külön kezelt vagyont kivonták s ebből a vagyomból a m. kir. posta vezérigazgatója a posta személyzetének képviselőjében 1927. év április havában alapítványt létesített „*M. kir. postai jóléti alapítvány*” néven.

Ugyanekkor a szövetkezet többi csoportja beleolvadt a Postás Takaré- és Hitelszövetkezetbe.

Az alapítványra vonatkozó okiratnak, az *alapító levélnek*, részletes ismertetést mellőzöm s annak csak főbb rendelkezéseire kívánok rámutatni. Így az alapító levél mindenekelőtt határozottan körvonalozza az alapítvány célját, amidőn a következőkép rendelkezik: „Az alapítvány célja a m. kir. posta személyzete arra rászorult tagjainak pénzbeli segéllyel, vagy más módon való támogatása, a munkaképesség megóvása és fokozása céljából üdülőtelepek létesítése, az erre szoruló postai alkalmazottaknak üdültetése, postás árvaház létesítése, s ezúton a postás árvákról és elaggott postásokról való gondoskodás s általában minden olyan tevékenység, amely a m. kir. postaszemélyzet jólétének előmozdítására irányul.”

Ennek a célnak megvalósítására szolgáló vagyonnak és jövedelemnek a kezelése az alapító levél rendelkezése szerint a kezelési bizottság feladata, amely kezdetben 9 tagból és az elnökből állott.

Elnöke volt a m. kir. posta mindenkori vezérigazgatója, tagjai pedig a postavezérigazgatóság A. és B. főosztályainak, az 1., 2. és 3. ügyosztályoknak vezetői, a központi számvevőség vezetője és a postaegyesületek központi bizottságának javaslatára a posta vezérigazgatója által még külön kirendelt három tag.

Időközben az alapítvány ügyköre új intézmények létesítésével, új üdülőtelepek építésével, a temetési segélyek új alapokra való fektetésével s két magánvállalkozásával (a távbeszélő szaknévsor kiadása s egyéb hirdetési tevékenység, valamint az étkezők fenntartása) annyira kibővült, hogy szervezetének és kezelési rendszerének kiegészítésére és módosítására volt szükség.

Az alapítvány szervezetében beállott változás abban jelentkezett, hogy a kezelési bizottság új összetételében a személyzet képviselői az

eddiginél szélesebb körben vesznek részt az alapítványi vagyon kezelésében.

A kezelési bizottságnak ez az új összetétele az alapító levélhez fűzött függelékben foglalt módosító rendelkezés szerint a következő:

Tagjainak száma 14.

A tagokat a postaegyesületek központi bizottsága, illetőleg ennek jogutóda a *kari egyesületek szövetsége által* egyesületenként kiküldött 3—3 tagból alakult bizottság, a választásban kiküldöttjei útján résztvevő egyesületek tagjai közül 3 év tartamára választja. A kezelési bizottság elnökét a bizottság tagjai megválasztásuk idejére maguk közül választják.

A módosító rendelkezésekkel kapcsolatban megváltozott az alapítvány neve is, amely ma így hangzik: „*A m. kir. posta személyzetének jóléti alapítványa.*“ Ebben a névben az előbbinél jobban kifejezésre jut az a körülmény, hogy az alapítvány a személyzet alkotása.

Lássuk már most, miből áll a kezelési bizottság gondjaira bízott alapítványi vagyon? Ez a vagyon két részből áll éspedig:

1. a mindenkor érintetlenül fenntartandó *törzsvagyonból*, amelyet az elidegeníthetetlen ingatlanok képeznek és
2. az alapítvány céljainak elérésére szolgáló egyéb vagyonból, vagyis a készpénzből és a jövedelmekből.

A készpénzvagyon és a m. kir. posta személyzete által önkéntesen megajánlott havonkénti adományok, valamint a netáni egyéb adományok és jövedelmek nem csatoltatnak hozzá az alapítványi vagyonhoz, hanem azokat az alapító levél értelmében a kezelési bizottság határozata alapján az alapítvány céljaira kell felhasználni.

Ez a készpénzvagyon s a jövedelmek csak akkor változnak át törzsvagyonná, ha azokból az alapítvány újabb ingatlanokat szerez.

Az alapítványi vagyon a megalkulásakor a következő volt:

1. Törzsvagyon.

a) Balatonalmádiban 3.6 katasztrális hold terület a rajta levő villával és gazdasági épülettel, amely utóbbi üdülőházzá alakítottatott át.

b) A m. kir. koronauradalomnak Szigetmonostor község határában Horányban fekvő területéből 1922. január hó 5-től 25 évi időtartamra használatra átengedett 3.84 katasztrális hold területen létesített építmények.

Ezen a területen az alapítvány létesítésekor nem volt más építmény, mint a mai gondnoki lakás. Itt épült 1927. év nyarán a Demény Károly nevét viselő üdülőház, amely 1928-ban adatott át rendeltetésének.

2. Egyéb vagyon.

Mintegy 96.000 P-t kitevő készpénz.

Ezzel a vagyonnal és rendelkezésére álló jövedelmekkel kezdte meg működését az alapítvány 1927. év április havában. *Jövedelemforrások voltak:*

1. A személyzet által az üzemi jutalékból felajánlott 3%.
2. Egyéb adományok.
3. A készpénz kamatai.

Ugyanezek az alapítvány jövedelemforrásai ma is, amelyekhez újabban még a távbeszélő szaknévsor kiadásából és egyéb hirdetési tevékenységből eredő jövedelem is hozzájárul.

Ha meg akarjuk tudni, miként használta és használja fel az alapítvány kezelési bizottsága ezeket a jövedelmeket az alapítvány céljainak megvalósítására s megfelel-e annak a feladatnak, amely az alapítólevél értelmében reá van bízva, akkor számba kell vennünk azt a többoldalú segítséget, amelyben az alapítvány az arra rászoruló személyzetet részesíti.

Mit nyújt tehát az alapítvány a személyzetnek?

Segítőkeze már a bölcsőnél jelentkezik. Megszületik a kis postásgyerek s ha szülei anyagi gondokkal küzdenek, az alapítvány ellátja a kis csöppséget a legszükségesebb *babakelengyével*. Ezen a címen az alapítvány 1927-től 1934-ig 2.465 esetben összesen 42.075.91 pengő értékű babakelengyét tartalmazó csomagot osztott szét.

A kis gyermek növekedőben van, de sápadt és vézna, hiányzik neki a jó levegő és a napfény. Ismét az alapítvány siet a segítségére s elküldi őt üdülni a Balaton fővenyes partjára, a Bakony ózondús erdejébe, vagy a Duna melletti jó levegőjű Horányba. Három heti nyaralás után a gyermek felfrissülve és megerősödve tér vissza szüleinek boldogan ölelő karjaiba.

Az alapítvány kezelési bizottsága átérezve a *gyermeknyaraltatás* fontosságát, évről-évre több és több postásgyermeknek nyújtja ezt a segítséget. 1927-ben alig 150, 1934-ben 325, s ez évben már 400 volt a száma azoknak a gyermekeknek, akik a nyaralással járó örömet élvezhették.

A gyermeknyaraltatás céljaira az alapítvány 1927-től 1934 évig beárólag 2056 esetben összesen 84.929.20 pengőt fordított.

Közeledik a tél, meleg ruhára, cipőre és kabátra van szüksége az iskolába járó postás gyermekeknek. Ámde sokan vannak, akiknek szülei oly szegények, hogy ezekről a holmiktól nincs módjukban gondoskodni. Az alapítványhoz fordulnak s a segítség nem marad el. Karácsonyra megérkezik az alapítvány meleg ruhát vagy cipőt tartalmazó csomagja.

A *karácsonyi gyermekfelruházás* keretében az alapítvány 1927-től számított 8 esztendő alatt 5.771 postás gyermeknek összesen 104.145 P 35 fillér értékű ruhaneműt juttatott s míg 1927-ben csak 507, 1934-ben már 1.054 gyermeket részesített ilyen adományban.

Beköszönt a baj a postás családokba. Betegség, baleset, vagy haláleset súlyos anyagi gondokat okoz. Gyors segítségre van szükség. Ismét az alapítvány siet a bajbajutott kartárs segítségére s kisebb-nagyobb pénzadománnyal igyekszik a szenvedést enyhíteni.

Ilyen *pénzsegélyekre* az alapítvány 8 esztendő alatt 11.790 esetben összesen 349.633.81 pengőt fordított.

Külön kell megemlékezni az alapítvány által nyújtott *temetési segélyekről*. Ilyen címen 1927. óta az alapítvány 5736 esetben 843.597.72 P-t fizetett ki.

A temetési segélyek céljaira szolgáló vagyont és bevételeket az alapítvány teljesen külön alapként kezeli s ebből temetési segélyben csak azok részesülnek, akik havi hozzájárulási összeg fizetésére köte-

lezték magukat. Ezt a temetési segélyrendszert az alapítvány 1933. július hó 1-én vezette be s másfél esztendő tapasztalatai után végleg rendezve 1935. március hó 1-én léptette életbe.

Az alapítvány által nyújtott temetési segélyeknek az a lényege, hogy aránylag kisebb havi járulékösszegek fizetése ellenében halál esetére hathatós segítséget nyújtson.

Ki kell emelnem ennek a temetési segélyrendszernek szociális jellegét, amely abban nyilvánul meg, hogy a családos postaalkalmazottaknak különös kedvezményt nyújt. A családfő által fizetett járulékösszeg ellenében temetési segélyre nemcsak a családfő, hanem felesége és szülői ellátásban levő gyermekei 24 éves életkorukig igényjogosultak. A családfő elhalálozása után pedig az özvegy és az ellátatlan gyermek 24 éves korig minden *fizetés* nélkül részesülnek temetési segélyben.

A felsorolt segítségekről szemléltető képet nyújt az itt látható táblázat, amely az alapítvány által a különféle segélyek címén 1927. óta kiadott összegeket s az esetek számát grafikusán tünteti fel.

Az előadottakon kívül a személyzet segítségét szolgálják az alapítvány által létesített üdülőtelepek is.

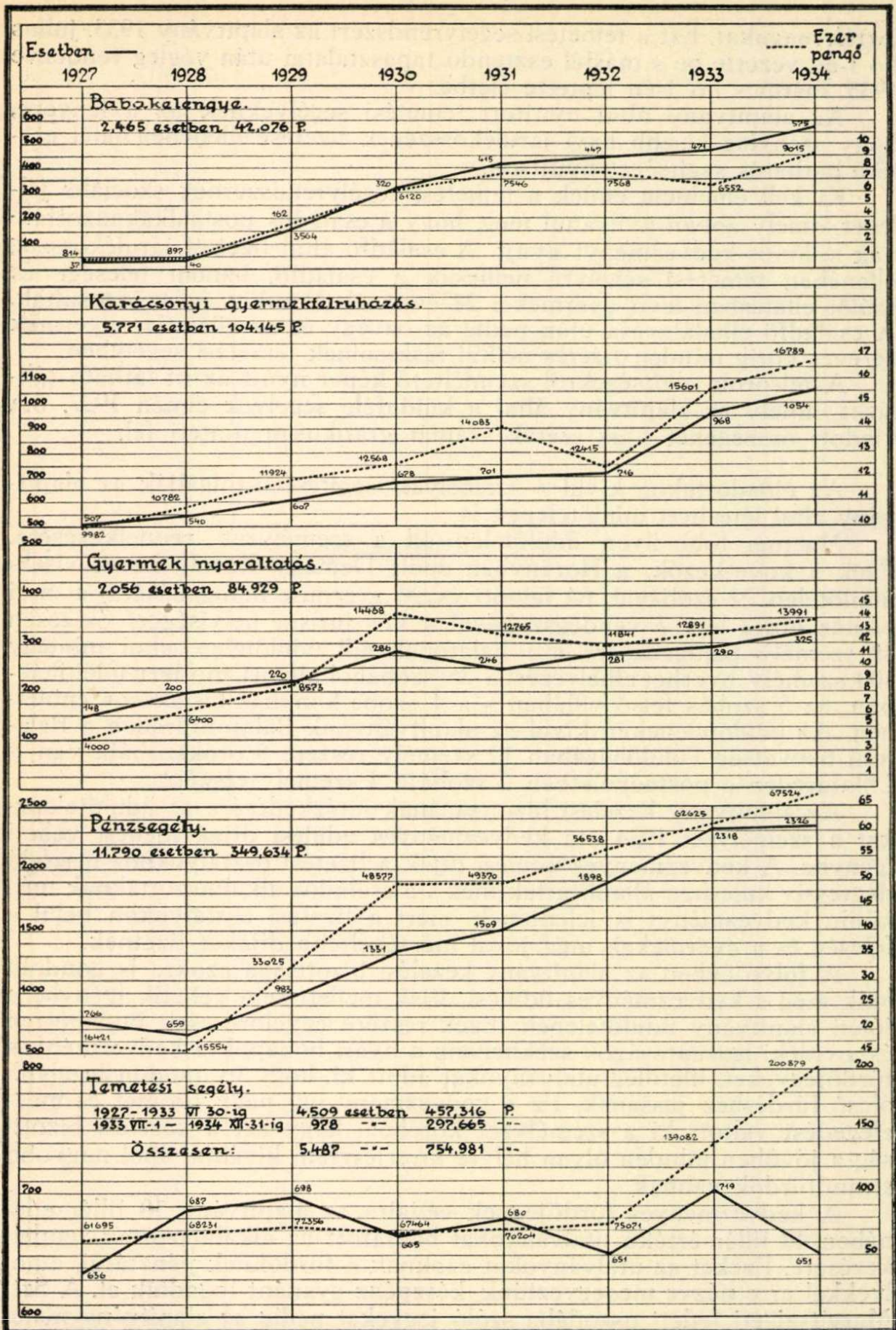
Ma már több ilyen üdülőtelep áll a személyzet rendelkezésére. Ezek a következők: a Horányban épült Demény Károly nevet viselő üdülőtelep 22 szobával, 64 felnőtt és 20 gyermek befogadására, a zirci postás erdei ház 7 vendégszobával s két turista helyiséggel összesen 48 személy befogadására s a balatonalmádi üdülőtelep, ahol mintegy 100 személy nyerhet elhelyezést a 35 szobából álló új, modern üdülőházban, az 5 szobás felső villában s a 4 szoba-konyhás kislakásos épületben. Az üdülőtelepeken kívül az alapítványnak Balatonfüreden a Balatoni Szövetség Üdülőházában 12 személy részére 8 örökszobája van, s Lillafüreden a postaépületben 2 szobája 4 személy részére.

Az alapítvány kezelési bizottságának intézkedésére az üdülőtelepeket a személyzet 1934 óta kedvezményes üdülési díjak mellett veheti igénybe. A kedvezményes üdülési díjak a fizetési osztályokhoz igazodó degressiv kulcsban állapították meg s a családos alkalmazottaknak még külön kedvezményt is jelentenek, mert a fizetési osztályokon belül a feleség és a gyermekek még jóval mérsékeltébb díjakat fizetnek.

A folyó évben az alapítvány kezelési bizottsága azokra is gondolt, akik még a kedvezményes üdülési díjak mellett sem vehetik igénybe a jóléti alapítvány üdülőtelepeit. Ezek részére egyelőre csak Budapesten és a vidéki igazgatóságok székhelyein a nyári hónapokra kedvezményes fürdőjegyeket, illetőleg utalványokat adott ki, hogy ily módon legalább olcsó fürdéshez jussanak. Ez a kedvezmény oly nagy örömet és megelégedést váltott ki a személyzet körében, hogy azt a kezelési bizottság a jövőben minden olyan helyre kiterjeszteni kívánja, ahol nagyobb strandfürdők vannak.

A kedvezményes fürdőjegyek céljaira az alapítvány 10 fillér ellenében 40 fillér értékű utalványokat bocsátott az alkalmazottak rendelkezésére. Ezeket az utalványokat azoknak a fürdőknek pénztárai, amelyekkel erre nézve megegyeztünk, készpénz gyanánt fogadták el. A Szt. Margitszigeti fedett uszodába szóló jegyeket pedig az alapítvány maga árusította 30 fillérrel olcsóbb árban, mint amennyiért azokat a közalkal-

Összehasonlító táblázat a jóléti alapítvány által nyújtott különféle segélyezésekről.

mazottak a fürdő pénztáránál kapják. Ily módon a kartársak 1 darab kisszekrény használatára jogosító uszodajegyet, amely egyúttal a szigetre belépőjegyül is szolgál, 20 fillérért vásárolhattak.

A kedvezményes fürdőjegyekre az alapítvány a folyó idényben 6.000 pengőt fordított, ebből 5.000 pengő esett a fővárosban, 1.000 pengő pedig a vidéki igazgatóságok székhelyein lakó alkalmazottakra.

Van az alapítványnak két magánvállalkozása is, amelyek szintén a jóléti célok megvalósítását szolgálják. Az egyik a távbeszélő szaknévsor kiadása és egyéb hirdetési tevékenység, a másik a személyzeti étkezők fenntartása. Az előbbi jövedelmező vállalkozás s jövedelme elsősorban az üdülőtelepek fenntartására szolgál, a másik ellenben haszon nélküli üzem s célja főképen az, hogy a szolgálatban álló személyzetet olcsó és jó élelmezéshez juttassa.

Ezek az eredmények mutatják, hogy mily elismerésre méltóan sáfárkodott a kezelési bizottság a reá bízott jövedelmekkel. Ez az eredmény még szembetűnőbb, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy az alapítvány kezelési bizottsága ily sokoldalú segélyezési tevékenység mellett a megalakuláskori vagyont nemcsak megtartotta, hanem gyarapította is.

A m. kir. posta személyzetének jóléti alapítványán kívül van a postának még egy jóléti intézménye s ez a *postás nyugdíjjárulék-alap*.

Miként keletkezett ez az alap?

Az 1912. évi LXV. t.-c. értelmében minden állami alkalmazott nyugdíjjárulékot köteles fizetni. Ugyanez a törvény arra nézve is rendelkezik, hogy a nyugdíjjárulékok címén befolyó bevételeket, amelyeket az alkalmazottak megélhetését könnyítő és gyermekeiknek nevelését előmozdító intézmények létesítésére, fejlesztésére és támogatására kell fordítani, a pénzügyminisztérium kezeli.

Az 1914. évtől kezdve ennek az alapnak bevételeiről és kiadásairól a költségvetésben történik gondoskodás.

A kormánynak különös bizalma nyilvánult meg a postással szemben, amidőn az 1929. évi október hó 25-én tartott minisztertanácsban hozzájárult ahhoz, hogy a postaalkalmazottaktól 1928. január 1. óta levont nyugdíjjárulékokat nem kell beszolgáltatni a központi nyugdíjjárulék-alapba, hanem abból a posta maga létesíthet külön alapot. Így keletkezett a postás nyugdíjjárulék-alap.

Ilyen külön nyugdíjjárulék alap létesítésére a kormány a postán kívül csak a csendőrségnek, a rendőrségnek és a postatakarékpénztárnak adott engedélyt. A honvédség külön nyugdíjjárulék alapjára nézve az 1921. évi XXXIII. t.-c. intézkedik.

A postás nyugdíjjárulék-alapnak ezidőszerint két nagy épület van a tulajdonában. Az egyik a Benczur-utcai postás otthon, a másik a hévizszentandrászi üdülőtelep.

A Benczur-utcai postás otthon az összes postás egyesületeknek otthonul szolgál, a hévizszentandrászi nagy, modern gyógyüdülőtelepen pedig évenként 100 és 100 reumatikus bántalmakban szenvedő kartársunk és családtagja talál gyógyulást az üdülőtelep saját mélyfúratú kútjából táplált 48 Celsius fokú különleges gyógyhatású vizében.

A Benczur utcai postás otthon 436.396 pengőt, a hévizszentandrászi

üdülőtelep pedig 836.360 pengőt, a kettő összesen 1,272.756 pengő értéket képvisel.

A hévizszentandrászi üdülőtelepet, amely 1930-ban nyílt meg, a személyzet az intéző bizottság bölcs rendelkezése folytán kedvezményes üdülési díjak mellett veheti igénybe, amely a fizetési osztályokhoz igazodó degressiv kulcsban állapított meg.

A kedvezményes üdülési díjak bevezetése óta az üdülőtelep látogatottsága évről-évre növekszik. 1930-ban 130 postaalkalmazott és családja vette igénybe, 1934-ben már 453, a folyó évben pedig 512.

A nyugdíjjárulék alapból épül 380.000 pengő előrelátható költséggel a Szent Domonkos utcában a postatisztviselők országos kaszinója által adományozott telken a *Postás Nyugdíjas Otthon*, amelynek építési munkálatai minden valószínűség szerint a jövő év első felében megkezdődnek. Az otthon 80—100 elaggott nyugdíjas befogadására szolgál.

A postás nyugdíjas otthonnak az építkezése még meg sem kezdődött s az alap intéző bizottsága máris egy újabb intézménynek vetette meg alapját. Elhatározta ugyanis, hogy a gyermeknyaraltatást intézményesíti s erre a célra a Balaton partján telket vásárol és azon 100 gyermek befogadására szolgáló gyermeküdülőtelepet létesít.

Ezek a fennálló s még létesítendő intézmények mind azt igazolják, hogy a postáság érdemesnek bizonyult arra a bizalomra, amellyel a kormány megajándékozta, amidőn a külön postás nyugdíjjárulék alap létesítésére engedélyt adott. Igazolják továbbá azt is, hogy az alap intéző bizottsága az alap céljainak megvalósításában teljes mértékben tölti be feladatát éppen úgy, mint a jóléti alapítvány kezelési bizottsága az alapítvány céljainak megvalósításában.

Még kell még említenem, hogy a m. kir. postának ismertetett két jóléti intézményét gyakran összetévesztik és egynek gondolják, jöllehet azok egymástól teljesen különálló két intézményt képeznek. Mutatja ezt elsősorban a jogi természetben való különbözőség, mert amíg a m. kir. posta személyzetének jóléti alapítványa *önálló jogi személy, a személyzet alkotása*, addig a postás nyugdíjjárulék-alap *állami intézmény*, amely költségvetésben megállapított bevételeit és kiadásait ugyanúgy kezeli, mint más állami intézmény. Világosan mutatja ezt az a körülmény, hogy az állami költségvetésbe is fel van véve.

A két intézmény között az anyagi források tekintetében is különbség van, mert amíg a postás nyugdíjjárulék alap az állam által a nyugdíjjárulékokból átengedett összegekből tevődik össze, addig a postaszemélyzet jóléti alapítványát a személyzet önkéntes adományai és magánvállalkozásából származó jövedelme tartja fenn.

Végül harmadik fontos különbség a kettő között az, hogy az alapítvány magánkezelésben áll, a postás nyugdíjjárulék alap ellenben állami igazgatás és állami kezelés alatt álló alap.

*

Az előadottakban kívántam röviden összefoglalni azokat az alkotásokat és intézményeket, amelyekkel a m. kir. postának e két intézménye az arra rászoruló kartársaknak és családtagjaiknak segítségére siet.

Ha felvonultatom szemeim előtt azokat a szép üdülőtelepeket, amelyekkel rendelkezünk, azokat a számadatokat, amelyeket ismerttettem s összehasonlítom a mi intézményeinket más hasonló intézményekkel, nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy büszkén és emelt fővel állhatunk a kritika elé, mert a m. kir. posta jóléti intézményeivel is az élen van s vezet.

— „Immer neue Ideen zur Verwirklichung des allgemeinen Postdienstes“ — mondta dr. Schätzl volt német birodalmi postaminiszter az 1927. év október havában Berlinben tartott posta és távirda tudományos hetet megnyitó beszédében.

Én ezt a jeligét átveszem és a m. kir. posta jóléti intézményeire vonatkoztatva azt mondom, folyton új és új eszmék a jóléti célok teljes megvalósítása felé. Ehhez azonban szívekre és szívből adott fillérekre van szükség. Adjuk tehát mindkettőt, mert az eszmék a megvalósuláshoz csak így vezetnek.

A díjmérséklés hatása a balatoni távbeszélő körforgalomban.

Irta: Dr. LŐRINCZY GÁBOR m. kir. postatanácsos.

Effets de la réduction des taxes dans le trafic régional du Balaton.

Par le Dr. Gabriel Lőrinczy, conseiller des postes.

Résumé: L'auteur expose les résultats de trafic et d'ordre financier obtenus, pendant 3 années, à la suite du tarif téléphonique modéré introduit pour la durée de la saison d'été dans le trafic entre les stations balnéaires estivales du lac Balaton.

A posta szolgálatait igénybevevő közönség részéről, valamint a napilapok hasábjain az utóbbi évek alatt sokszor elhangzott az a kijelentés, hogy a távbeszélő-díjszabás drága és ennek következtében a közönség a távbeszélőt nem veszi igénybe olyan mértékben, amint azt a mérsékeltbb díjtételek mellett bizonyára használná.

A közönségnek ez a megállapítása egyaránt vonatkozott mind a berendezési, mind a beszélgetési díjakra. A lapok cikkekben, az érdekeltségek pedig a kereskedelmi kormányhoz intézett felterjesztésekben és javaslatokban azt igyekeztek kimutatni, hogy a díjmérséklés jelentékenyen növelné az előfizetők számát, a távbeszélőforgalom pedig olyan nagy mértékben emelkednék, hogy a posta a díjmérséklés következtében számottevő bevételi többletre tenne szert.

A magyar postaigazgatás — a gazdasági helyzet figyelembevételével — ezen a téren több ízben hajtott végre részleges díjmérséklést. Ezek a díjmérséklések nagy általánosságban az országos forgalomban éreztetik hatásukat. Történtek azonban olyan helyi vonatkozású intézkedések is, amelyek csak egy-egy gazdaságilag összefüggő terület távbeszélőforgalmát érintették. Ilyen volt többek között a balatonmenti fürdő- és üdülőhelyek egymásközi forgalmában a fürdőidény tartamára rendszeresített egységes díjszabás bevezetése is.

Mint hogy ez az egységes díjszabás a balatoni távbeszélő körforgalomban már három egymást követő nyáron át volt érvényben s megfelelő statisztikai adatok is állanak rendelkezésre, időszerűnek tartom annak a megvilágítását, hogy az olcsó díjszabásnak milyen hatása volt a forgalom alakulására és annak pénzügyi eredményére. Tulajdonképpen csak azt akarom bemutatni, hogy a díjmérséklésnek ez a különös alakja, mely a Balaton környékét, mint gazdaságilag összefüggő területet a fürdőidény tartamára egységes hálózattá minősíti, mennyiben járult hozzá a balatonmenti helyek távbeszélőforgalmának az emeléséhez.

Amint köztudomású, a balatoni fürdőélet fellendítése, a Balaton-kultusz és az idegenforgalom fejlesztése céljából előbb az 1933. év nyarán, majd az 1934. és 1935. évi fürdőidényben, a balatoni fürdő- és üdülőhelyek egymásközti forgalmában a 3 perces távolsági beszélgetés díja egységesen 40 fillérben állapított meg.

A 40 filléres egységes beszélgetési díj igen jelentékeny díjmérséklés, ha figyelembe vesszük, hogy a Balaton körüli fürdő- és üdülőhelyek — távbeszélő-díjszabás szempontjából — a 0-ás díjövől a III. díjövőig terjedő területen oszlanak meg. Ez pedig azt jelenti, hogy az erős forgalmú órákban a 0-ás, I., II. és III. díjövőknek megfelelő 80 fillér, 1 P, 1 P 60 f és 2 P 20 f, valamint a gyengeforgalmú órákban ugyanezekre a díjövőkre megállapított 40 fillér, 80 fillér, illetőleg 1 P 10 filléres beszélgetési díj helyett, a kedvezményes díjú távbeszélőforgalomba bevont fürdő- és üdülőhelyek között, díjövőkre való tekintet nélkül, egységesen 40 fillér volt a 3 perces beszélgetés díja.

A díjmérséklés tehát nem egységes: az erős forgalmú órákban a nullás díjövőben 50%, az I. díjövőben 60%, a II. díjövőben 75%, a III. díjövőben pedig 81.8%-os a díjmérséklés.

A kedvezményes díjú balatoni forgalomba 1933. évben 47 távbeszélő központot vontak be; 1934-ben ugyanezek a központok vettek részt a kedvezményes díjú forgalomban azzal a változtatással, hogy a Veszprém 1., 2. és 3. számú hivatalok, továbbá Lepsény és Tapolca 1934-től kezdve egymással már csak rendes díjszabás mellett beszélhettek; 1935-ben 51 postahivatal vett részt a körforgalomban.

A kedvezményes díjú forgalomba bevont hivatalok a rendelkezésünkre álló 1928. évi statisztika adatai szerint 1928 július és augusztus havában egymás között naponként átlag 136 drb beszélgetést folytattak, természetesen rendes díjszabás mellett. Az ebből származó bevétel napi 152 P volt. Ugyanezek a hivatalok az 1932. évi augusztus havi adatgyűjtés szerint 1932 augusztus hó folyamán átlag napi 134 drb beszélgetést váltottak egymás között s az ebből származó napi átlagos bevétel 150 P 36 f volt. A két különböző év nyári forgalma eltérést alig mutat.

Az 1933. év ugyanezen két hónapjában — kedvezményes díj mellett — naponként átlag 212 drb beszélgetést folytattak; az 1933. évi átlagos napi forgalom tehát az 1928., illetőleg 1932. évi forgalommal szemben mintegy 55.80%-kal emelkedett.

Megjegyzem, hogy az 1933. évi hűvös és esős nyár nem volt alkalmas a fürdőzésre és tartósabb nyaralásra, ami a távbeszélőforgalom kialakulásánál is éreztette hatását. Azonkívül a díjkedvezmény rendszerítése — bár a postahivatalokban erre vonatkozólag hirdetményt függesztettek ki, — még nem vált annyira közismertté, hogy az első nyári

I. Összehasonlító kimutatás

a kedvezményes díjú balatoni távbeszélő körforgalomba bevont postahivatalok egymásközötti távbeszélő forgalmáról.

Év	A körforgalomba bevont postahivatalok között		Az állományok szaporodása az előző évhez képest %		A május 16-tól szeptember hó 15-ig terjedő időben kezdeményezett kedvezményes díjú beszélgetések			Július és augusztus hónapban		Mega- jegyzés	
	éves	időszaki	éves	időszaki	darabszáma	emelkedése az előző évhez képest %	kedvezményes díja		egy napra eső átlagos beszélgetések darab száma		az egy-egy állomásra eső átlagos napi beszélgetések száma (darab)
							P	f			
1932	725	260	—	—	—	—	—	—	134	0-136	
1933	735	297	1-38	14-23	18-948	—	7-581	20	212	0-205	
1934	780	386	6-12	29-97	21-515	13-59	9-760	62	246	0-210	
1935	835	473	7-05	22-54	28-591	32-89	12-597	73	293	0-224	

II. Kimutatás

a kedvezményes díjú balatoni távbeszélő körforgalomba bevont postahivataloktól az erős forgalmú órákban az ország többi postahivatalaival 20%-os díjmérséklés mellett váltott beszélgetésekről, meghívásokról és különmeghívásokról.

Az 1934. évi fúrdőidényben kezdeményezett beszélgetések, meghívások és külön meghívások		Az 1935. évi fúrdőidényben kezdeményezett beszélgetések, meghívások és külön meghívások		A bevételek emelkedése az 1934. évi bevételekhez képest %	
darab száma	kedvezményes díja	darab száma	kedvezményes díja	A bevételek emelkedése az 1934. évi bevételekhez képest %	
				P	f
17.349		21.464		39.064	20-75
				05	

idényben éreztette volna hatását. Az első év mérsékelt eredményét nagyrészt ennek tulajdoníthatjuk. 1934-ben június hó 1-től, 1935-ben pedig május hó 15-től szeptember hó 15-ig volt érvényben a kedvezményes díjszabás. A három évnek a forgalmi és pénzügyi eredményét az I. számú összehasonlító kimutatásban tüntettem fel.

Amint látjuk, a kedvezményes díjú balatoni távbeszélőforgalomban az 1933. évi 18.948 drb beszélgetéssel szemben 1934. évben 21.515 drb beszélgetést kezdeményeztek, ami 13.59%-os forgalomemelkedést jelent. 1935-ben a beszélgetések száma 28.591 volt, ami az 1933. évi forgalomhoz képest 50.89%, az 1934. évi forgalomhoz képest azonban már csak 32.89%-os emelkedés. Az 1933. évben beszédett 7.581 P 20 f beszélgetési díjjal szemben 1934-ben 9.760 P 62 f folyt be, tehát 28.75%-kal gyarapodott a bevétel, míg 1935-ben az 1934. évi díjakkal szemben 12.597 P 73 f volt a bevétel, tehát az emelkedés 29.07%-os; az 1933. évi díjakkal szemben az emelkedés 66.17%-os.

Az I. számú összehasonlító kimutatás utolsó hasábjában feltüntettem a két legforgalmasabb nyári hónap egy napra eső átlagos beszélgetéseinek darabszámát, valamint az egy-egy állomásra eső napi átlagos beszélgetéseket. Amint ebből láthatjuk, a forgalom sűrűsége ugyan emelkedő irányzatot mutat, de az emelkedés igen mérsékelt. Nézetem szerint ezen a téren kellő propagandával jobb eredményt lehetne elérni.

Lássuk már most, hogy a távbeszélő-előfizetők számának szaporodására volt-e, és milyen hatása a díjmérséklésnek? 1932-ben a körforgalomban résztvevő központoknál 725 éves és 260 időszakos távbeszélő-állomás volt üzemben. 1933-ban 10 éves és 37 időszakos, 1934-ben 45 éves és 87 időszakos, 1935-ben (január 1-től szeptember 15-ig) 55 éves és 87 időszakos állomás a szaporulat. A szaporulatot azonban csak részben lehet a beszélgetési díjak leszállításának tulajdonítani. A beszélgetési díjak leszállításán kívül kétségtelenül közrejátszott az állomások szaporodásánál a belépési díjnak 1934 április hó 1-től történt igen jelentékeny mérvben való leszállítása is. Ezenkívül kihatással volt az állomások szaporodására az időszaki állomások üzemidejének 6 hónapról 4 hónapra történt átmeneti leszállítása, továbbá a 0-ás díjövnek a járási székhelyek körül való kiterjesztése is, valamint a balatonvidék közismert fejlődése (villatelepek létesülése), és az a körülmény, hogy a devizakorlátozó rendelkezések miatt a nyaralóközönség most már a hazai fürdőket, elsősorban a Balatont karolja fel.

Ha a kedvezményes díjszabás 3 évi eredményét összehasonlítjuk, mind a forgalomnál, mind a bevételeknél évről-évre mérsékelt emelkedés mutatkozik. Hogy ez az emelkedés nem olyan mérvű, mint amilyenre az igen jelentékeny díjmérséklés hatásaként számítani lehetett, azt többféle körülménynek tulajdoníthatjuk.

A balatoni körforgalomban rendszeresített díjmérséklés elsősorban az ottani kereskedelem és szállodaipar érdekeit szolgálja; ezek a nyaralóközönség ellátása és kiszolgálása érdekében, minden más hírszolgálati tényező kikapcsolásával, bizonyára távbeszélőn intézik üzleti ügyeiket, beszerzéseiket, a körforgalomba bevont nagyobb helyekkel, illetőleg gócpontokkal. Ezeknek a beszélgetéseknek a száma tehát mindig az idegenforgalom alakulásától, a nyaralóhelyek látogatottságától függ.

A nyaralóközönség zöme azonban, melynek állandó lakóhelye a legtöbb esetben kívül esik a kedvezményes díjszabásba bevont területen, a balatoni körforgalomban még az igen mérsékelt díjszabás mellett sem veszi fokozottabb mérvben igénybe a távbeszélőt, mert a balatonkörüli helyekhez különösebb kapcsolatok nem fűzik. Halaszthatatlan családi vagy üzleti ügyekben inkább az állandó lakóhelyével folytat beszélgetést, ez azonban a körforgalomban nem érezteti hatását.

A kedvezményes díjszabás szempontjából a Balaton környéke zárt egység, tehát ezen a területen belül kellene a három és fél hónapig tartó nyaralási idény alatt olyan mérvű távbeszélőforgalomnak kialakulni, amely a díjleszállítás folytán előállott veszteséget ellensúlyozza. Ha figyelembe vesszük, hogy ennek a területnek 51 községében a legutóbbi nyári idény alatt csak 835 éves és 473 időszakos állomás volt üzemben és hogy egyes községeknek távbeszélőforgalom szempontjából most még alig van jelentősége, akkor tisztán áll előttünk, hogy számottevő nagyobb forgalmat csak a távbeszélőállomások szaporodása, a balatoni nyaralóhelyek további fejlődése és idegenforgalmának növekedése esetén, tehát előreláthatólag csak hosszabb idő múlva várhatunk.

A nyaralóközönség érdekeit a balatoni közforgalomban rendszerezített díjkedvezményenél nagyobb mértékben szolgálta az 1934. és 1935. év nyarán életbeléptetett az a kedvezmény, hogy a balatoni körforgalomba bevont hivatalok és az ország többi hivatalai, az erősforgalmú órákban egymás között 20%-os díjmérséklés mellett folytathattak beszélgetést. Ezáltal a Balatonmentén nyaraló közönség távollevő hozzátartozóival olcsóbb díjtételek mellett érintkezhetett távbeszélő útján.

A 20%-os díjmérséklés mellett folytatott beszélgetések forgalmi és pénzügyi eredményét a II. számú kimutatásban tüntettem fel. Amint ebből láthatjuk, a balatoni körforgalomba bevont hivatalok az ország összes többi hivatalaival 1934 nyarán 17.349 drb, 1935-ben pedig 21.464 drb beszélgetést, meghívást és különmeghívást kezdeményeztek; az emelkedés az 1934. évi forgalommal szemben 23.71%. Ha a 20%-os díjmérséklés a következő évek nyári idényében továbbra is érvényben marad, a forgalomemelkedés előreláthatólag nemcsak az elmaradt bevételeket fogja kiegyenlíteni, hanem bizonyos bevételi többletre is lehet számítani.

A postaküldeményeknek lefoglalás alól való mentessége a végrehajtási törvény (1881: LX. tc. vgt.) alapján.

Irta: DR. FÜLÖP KÁLMÁN m. kir. postasegédtitkár.

Exemption de saisie des envois postaux à la base de la loi portant sur la saisie-execution (loi LX ex 1881).

Par le Dr. Coloman Fülöp, aide-secrétaire des postes.

Résumé: Exposé de la teneur du jugement rendu sur la proposition en matière de la saisie d'envois postaux opérée dans le bureau principal des douanes.

Règles générales de d'interprétation des lois. But de la saisie-exécution. L'objet de la saisie-exécution ne peut être qu'une chose, créance ou droit représentant de la valeur du point de vue de la saisie-exécution. Le sens de l'alinéa 2 du § 52 de la loi sur la saisie-exécution, à la base de tels principes et selon les règles postales. Comparation de ces deux interprétations. Comme ces deux interprétations ne sont pas conformes, il serait désirable de modifier le point 14 du § 147 du Règlement postal A. 3.—

A közelmúltban bírói végrehajtás során a m. kir. fővámhivatalban a címzett tartozása fejében lefoglaltatott több külföldről érkezett postacsomag. A bírói kiküldött eljárása ellen tett előterjesztés során, a bíróság a lefoglalt csomagokra vonatkozóan a végrehajtási eljárást megsemmisítette. A bíróság határozatát azzal indokolta, hogy olyan küldemények foglaltattak le, melyeket a m. kir. posta az 1924: XIX. tc. 102. §-ának megfelelően, a címzettnek történt kiszolgáltatása előtt, a m. kir. fővámhivatal elé állított, megfelelő vám eljárás céljából. Ilyen küldeményeknek postai kézbesítése a Postaüzleti Szabályzat 86. §. 5. pont 2. bekezdése szerint csak akkor fejeződik be, ha a vám eljárás után a címzett a küldeményeket átveszi, vagy — ha a vám eljárást bármely oknál fogva későbbre halasztja — s a küldeményeknek a m. kir. fővámhivatalba történő beraktározása iránt intézkedik. Minthogy adott esetben e tevékenységek egyike sem történt meg, így a küldemények postai kézbesítése nem fejeződött be. Már pedig a Vgt. 52. §. 2. bekezdése értelmében a postára elküldés végett feladott készpénz és más értékű küldemények, postautánvételi összegek, postai és távirdai úton utalványozott összegek végrehajtás alá nem vétethetnek.

Kiemeli a bíróság, hogy a címzett a küldeményekkel nem is rendelkezhetett, mert a postai szabályok értelmében a címzett a postára feladott küldeményekre vonatkozóan a rendelkezési jogot csak akkor gyakorolhatja, ha a küldeményt a posta szabályszerűen kézbesítette.

Ezzel az esettel kapcsolatban felmerül az a kérdés, hogy melyek azok a postára elküldés végett feladott küldemények, amelyek nem tárgyai a végrehajtásnak.

A kérdés tárgyalásánál a jogszabályok értelmezésére vonatkozó általános elvekből indulok ki. A jogszabályok értelmezésénél szabály, hogy a törvény magyarázatában és alkalmazásában nem csak a szöveg szó szerinti értelmét, hanem a törvénynek a rendelkezés alap gondolatában és céljában megnyilvánult szándékát, valamint a rendelkezésnek egymással összefüggő kapcsolatát is figyelembe kell venni. (Mtj. 5. §.). Az értelmezés tehát vagy grammatikai vagy logikai. Adott esetben a grammatikai magyarázat nem ad kielégítő eredményt, így a logika útján kutassunk tovább, keresve a jogszabály céljából, rendelkezéseinek körülményeiből, a miniszteri indokolásból a törvényhozó valódi akaratát.

A végrehajtás célja végeredményében a végrehajtó követelésének kielégítése. Ebből a szempontból érték minden olyan dolog, követelés vagy jog, amelynek vagyoni értéke van, vagyis alkalmas arra, hogy a végrehajtó követelése abból kiegyenlítést nyerjen. Következik ebből, hogy olyan dolog, követelés vagy jog, amelynek vagyoni értéke nincs, nem alkalmas a végrehajtás követelésének kielégítésére, ennél fogva a végrehajtásnak nem tárgya. A végrehajtásnál tehát csak az olyan postai küldemények jöhetnek számításba, amelyek a végrehajtás szempontjából értékesek.

A Vgt. 52. §. 2. bekezdésében foglalt végrehajtás alóli mentesség — a postaintézmény közérdekű voltára tekintettel — a posta szakadatlan működésének és hitelének megóvását célozza. (Imling: a Vgt. magyarázata 142. oldal). E cél eléréséhez nemcsak az egyes postára elküldés végett feladott küldemény fajok, hanem a postára elküldés végett feladott összes küldemények végrehajtás alóli mentesítése szükséges. Minthogy pedig a fentiek szerint végrehajtás szempontjából értéktelen küldemények már a végrehajtás természeténél fogva mentesek a végrehajtás alól, így a törvényhozó csak a végrehajtás szempontjából értékes küldemények lefoglalhatatlanságáról rendelkezik. Ehhez képest a postára elküldés végett feladott készpénz és más értékű küldemények, postautánvételi összegek, postai és távirati úton utalványozott összegek alatt a végrehajtás szempontjából mint értékes küldemények értendők. A törvény ilyen értelmezése mellett a postára elküldés végett feladott küldemények egyáltalában nem foglalhatók le, mert ha a végrehajtás szempontjából értéktelen a küldemény, úgy már a végrehajtás természetéből kifolyóan nem tárgya a végrehajtásnak s ha mégis bírói zár alá vétetnék, úgy már ezen ténynél fogva a végrehajtás szempontjából értékes küldeménynek minősítendő s mint ilyen, a Vgt. 52. §. 2. bekezdése értelmében, nem vehető végrehajtás alá.

Teljes mértékben alátámasztja e törvény értelmezését a Vgt. Miniszteri Indokolása, mely szerint az 52. §. a végrehajtás alá nem vonható tárgyak tekintetében a régi perrendtartás (1868: LIV. tc.) 396. §-ának megfelelően kíván intézkedni. Ez utóbbi szerint pedig „a postaintézetnek szállítás vagy követelés végett átadott küldemények és általában a postai utalványok és utánvételek” nem tárgyai a végrehajtásnak.

Vizsgálva a postai szabályok alapján a kérdést, értékű küldemény az értéklevél, értékdoboz, kézi és betét csomag összefoglaló nevét jelenti (A 2. szab. 1. §.). A végrehajtás szempontjából azonban értékű küldemény az összes könyvelt küldemény (A 3. szab. 147. §. 14. p. 2. bekezdés). Könyvelt küldemények pedig az ajánlott küldemények, az értéklevelek, az értékdobozok, a postautalványok, a postatakarékpénztári takarékos és csekkbefizetések, takarékos- és csekkfizetési utalványok, a csomagok és kézbesítés szempontjából a megbízások (A 1. szab. 61. §.)

Figyelemmel arra, hogy a könyvelt küldemények fogalma alá sorozható a Vgt. 52. §. 2. bekezdésében felsorolt összes küldemény (készpénz és más értékű küldemények, postautánvételi összegek, postai és távirati úton utalványozott összegek), így — a törvény ilyen értelmezése mellett — nem foglalhatók le a postára elküldés végett feladott könyvelt küldemények, ezzel szemben lefoglalhatók — tiltó szabály híján — a nem könyvelt küldemények.

A végrehajtás szempontjából értékes küldemények rendszerint mint könyvelt küldemények kerülnek feladásra, de nem mindig; a gyakorlatban nem egy esetben előfordul (A 2. szab. 23. §.), hogy a végrehajtás szempontjából értéke van a közönséges küldemények tartalmának. Ilyen küldeményeknek lefoglalása esetén az A 3. Szab. 147. §. 14. pontjában foglalt törvényt magyarázat alapján a végrehajtás ellen jogorvoslattal sikeresen élni nem lehet.

A fentebb előadottakban kimutattam, hogy a Vgt. 52. §. 2. bekezdésében a törvényhozó akarata ellen irányult, hogy az elküldés végett

postára feladott összes küldeményeket mentesítse a végrehajtás alól. Ezen irányelvet figyelembe véve az A 3. Szab. 147. §. 14. pontjában foglalt törvényértelmezés nem felel meg a törvényhozó akaratának. Szükségesnek látszik tehát az A 3. Szab. 147. §. 14. pontjának megváltoztatása olyan értelemben, hogy a Vgt. 52. 2. bekezdésében felsorolt postai küldemények alatt a végrehajtás szempontjából értékes postai küldeményeket kell érteni.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Újabb pályatételeink:

16.

A vonatsebességek megnövelésére és a tartózkodási idők csökkentésére, figyelemmel a mozgóposta kezelési és átadás-átvételi szolgálatnál — a biztonság rovása nélkül — milyen egyszerűsítések bevezetése lenne kívánatos és eredményes?

17.

Milyen megoldási mód lenne a legcélszerűbb és leggazdaságosabb a budapesti „0“-ás díjövben fekvő községeknek a budapesti automata központok hálózatába való bevonására.

*

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja résztvehet. A pályamű legfeljebb 3 gépírással ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő: 1935. december 20.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jelíges levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jelíges levelet csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 30 P lesz, vagy legalább is dícséretben részesül. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű, tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben is megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

Pályázati eredmény.

Az 1935. évi 3. számban közölt 6. számú pályatétel:

A budapesti távbeszélő hálózatban rendszeresített bérházteléfono iránt a közönség részéről bizonyos idegenkedés mutatkozik. Az üzem érdekében szükséges volna ismerni ennek az ide-

genkedésnek különösebb okait. Kérdés, hogy:

1. Az idegenkedés műszaki, tarifális, adminisztratív vagy a közönségben keresendő okokra vezethető-e vissza és melyek lennének a segítség módjai a fenti szempontok figyelembevételével a meglévő vagy esetleg tervezendő nagyobb befogadó képességű társas berendezésekre nézve.

2. Az első pontban esetleg megállapított műszaki hiányok kiküszöbölésével javasolt műszaki berendezésnek elvi megoldása miként volna lehetséges?

A beérkezett pályamunkák közül egy sem volt olyan, amely teljesen megfelelt volna a pályamunka feltételeinek s így a pályadíjat nem lehetett kiadni. Köztük viszonylag mégis a legjobb, illetőleg legáltalább feleletet Nagy Jenő m. kir. postatiszt (Budapesti m. kir. táviró és távbeszélő igazgatóság 5. ügyosztály) adta, aki dícséretben részesült.

Nemzetközi postaszolgálati kérdések.

Questions concernant le service postal international.

9. A címzett rendelkezése szállítólevelekre és utalványokra ragasztott bélyegek felett.

Norvégiában egy bélyegyűjtő azt vitatta, hogy a külföldi csomagokra és utalványokra ragasztott bélyegek tulajdonjoga a címzettet illeti.

A norvég postaigazgatásnak az volt az álláspontja, hogy a bélyegekről a posta van hivatva rendelkezni. A bélyegek ugyanis lényeges tartozékai annak a szerződési okiratnak, amelyet a posta és a feladó kötnek egymással. Eppen ezért a norvég posta általában tiltja is a bélyegeknek a postai okiratokról való leválasztását. Kivételesen, a címzett kérésére, megengedi ugyan a bélyegek leszedését, de csak akkor, ha ez a szállítólevél lényeges részeinek megsértése nélkül történhetik meg. Az utalványokról azonban a bélyeget eltávolítani nem szabad, mert ebben az esetben a kézbesítő postahivatal a kifizetést megtagadja, hacsak a címzett a leválasztott bélyegeket vissza nem adja.

Mivel a norvég posta elvi jelentőségűnek tartotta rendelkezési jogát, körkérdeés útján a többi igazgatás véleményének közlését kérte.

A magyar posta álláspontja ebben a kérdésben az A. 1. Szab. 16. §-ában van leszögezve. E szerint:

„A postai szállítási okiratok, a postautalványok és a postai megbízási lapok s a rájuk ragasztott bélyegek a feladás alkalmával a posta tulajdonába mennek át s ennek kezelési és számadási okirataivá válnak. A levélpostai küldeményekre, valamint az értéklevelekre és értékdobozokra ragasztott bélyegek nem mennek át a posta tulajdonába.

Csomag átvétele, postautalvány összegének felvétele, úgyszintén a postai megbízási lap kiváltása alkalmával a címzett csak a szállítólevélnek, a postautalványnak, a megbízási lapnak őt megillető szelvényét tarthatja meg. Ha a címzett a levélbélyeggel ellátott szállítólevelet vagy postautalványt elveszti, illetőleg a szállítólevélről vagy postautalványról a bélyegeket leválasztja (kivágja) s visszaadásukat megtagadja, a posta a csomagot, illetőleg a pénzösszeget csak akkor adja ki, ha a címzett a bélyegek névértékének (külföldről érkezetteknel a magyar postai díjszabás szerint a feladási országba küldött ugyanilyen küldeményért járó díjnak) tíz százalékat megfizeti. E címen fizetendő legkisebb díj a távolsági levelezőlap díja, a legnagyobb az ajánlási díj négyszerese. A díjfizetés megtagadása esetében a küldeményt a posta kézbesíthetetlennek tekintti.“

A többi igazgatások is úgyszólván valamennyien azon az állásponton vannak, hogy a szállító-okiratokon levő bélyegek felett csak a posta rendelkezhetik. Ugyanis a posta, amikor egy csomagot vagy utalványt felvesz, csupán arra kötelezi magát, hogy a címzettnek a csomagot kézbesíti, illetőleg az utalvány összegét kifizeti. Hogy a posta a szerződés teljesítéséért fizetett díjakat miképpen számolja el, az teljesen a postára tartozik s ehhez sem a feladónak, sem a címzettnek köze nincs. Az a tény, hogy a levélpostai küldemények bérmentesítésére szolgáló bélyegeket bizonyos esetekben magukra a küldeményekre ragasztják s azokkal együtt kézbesítik a címzettnek, nem jogosítja fel a feleket arra, hogy akkor is rendelkezési jogot követeljenek a bélyegek felett, ha ezeket történetesen a kezelési okiratokra ragasztották. Ezt a jogot a posta annál kevésbé adhatja meg, mivel a bélyegek az okiratok lényeges kellékeihez tartoznak s a díj helyes lerovásának ellenőrzésére is szolgálnak.

A legtöbb igazgatásnál egyébként csak elméleti jelentősége van a kérdésnek, mert a szállítólevél vagy az utalvány nem jut a címzett birtokába, csupán az átvételt ismeri el rajta; akárhányszor pedig külön kézbesítő-okirat alapján veszi át a küldeményt. Azonkívül az utalványokat igen sok igazgatásnál nem bélyeggel, hanem készpénzzel bérmentesítik. Eppen ezért az igazgatások zöme csupán a tilalom elvét mondta ki, anélkül, hogy büntető rendelkezéseit is közölte volna.

A magyar posta eljárásához hasonlóan kézbesíthetetlenként kezeli a küldeményt, ha a címzett a kézbesítő-okiraton levő bélyeget leszedte és visszaadni vagy értékét megtéríteni nem hajlandó, az **osztrák**, a **finn** és **cseh-szlovák** postaigazgatás is.

Franciaországban csak a szállítólevél szelvénye jut a címzetthez. Ha a bélyegek véletlenül éppen a szelvényre vannak ragasztva, a feladó birtokában maradnak. Az utalványok általában nem kerülnek a címzetthez. Egyes nagyobb cégeknek azonban, amelvekhez sok külföldi utalvány érkezik, átadják az utalványokat az összeg kifizetése nélkül. Az utalványok összegét ugyanis naponként kimutatásba foglalják s a címzettek postai folyószámláján jóváírják. A cégeknek viszont megkönnyíti a könyvelést, ha magukról az utalványokról vezethetik be előjegyzéseikbe az adatokat. Előjegyzés után az utalványokat visszaadják a postának. A bélyegek leszedése tilos s büntető rendelkezésként a kedvezmény megvonását helyezi kilátásba a posta.

Németalföldi-Indiában a kézbesítő postahivatal megtagadja a megcsonkított utalvány kifizetését. A csomagot, ha a szállítólevélről a bélyegeket levágták, pótszállítólevéllel kézbesíti, de az ügyet a köz-

ponti igazgatásnak jelenti s az esetenként eljár.

A **portugál gyarmatok** belföldi forgalmában a csomagok bérmentesítésére szolgáló bélyegeket magukra a küldeményekre ragasztják, tehát a bélyegek végleg a címzett birtokába jutnak.

Tunisz a címzett kívánságára kézbesítéskor levágja a szállítólevélről a bélyegeket s átadja őket a címzettnek.

Ugyancsak kiszolgáltatja a bélyegeket **Dánia** is, ha a címzett a kézbesítés alkalmával kéri s később bemegy értük a postahivatalba.

Az **Ausztráliai Államszövetség** és **Új-Zéland** postája a csomaggal együtt a szállítólevelet is kézbesíti. Az átvételt a címzett külön elismervényen nyugtázza.

Svájc hasonlóképpen jár el a kézbesítésnél. A svájci postaigazgatás mindazonáltal határozottan kijelenti, hogy az érdekeltek a bélyegek tulajdonjogát nem követelhetik. Ha tehát a posta bármely okból megváltoztatná a kézbesítés mostani módját, a szállítólevelek és a rajtuk levő bélyegek fölötti rendelkezés jogát fenn tartaná magának. Az utalványokra nézve ez az elv egyébként is fennáll, mert a svájci posta kézbesítési szabályai határozottan kimondják, hogy az utalványra ragasztott bélyegek a posta tulajdonába mennek át.

10. Útlevelek elfogadása a személyazonosság igazolására.

Az olasz igazgatás aziránt érdeklődött a Nemzetközi Iroda útján, hogy mely igazgatások fogadják el a postai igazolójegyek mellett a külföldi útleveleket is a személyazonosság igazolására. Megkívánják-e az útlevelet elfogadó igazgatások a kiállító ország konzuli szerveinek vagy saját hatóságaiknak láttamozását az útlevelen ahhoz, hogy igazolásra alkalmasnak tekintsék?

A **magyar** posta akár belföldi, akár külföldi útlevelet elfogad a személyazonosság igazolására az útlevel érvényességének ideje alatt. (A. 1. Szab. 70. §. 4. a) p.)

Magyarországon kívül is úgyszólván mindenütt elfogadja a posta igazolásul az útlevelet. Csupán **Irak**, valamint **Szíría és Libanon** jelentette ki, hogy az útlevelet a személyazonosság igazolására nem fogadja el. Irak azzal okolja meg e rendelkezését, hogy a lakosság túlnyomó többsége sem írni, sem olvasni nem tud s ezért az igazolásnál gyakran visszaélések történtek. Ha tehát a postahivatalban ismeretlen egyén akarja kilétét igazolni, olyan kezeset kell találnia, akit a postaalkalmazottak ismernek.

Azonban az útlevelet elfogadó igazgatások többnyire bizonyos feltételhez kötik az útlevel postai érvényességét.

Kifejezetten csak az érvényességi idő

alatt fogadja el az útlevelet **Irország** és **Spanyolország**. Spanyolország — igen szigorúan — csak a közönséges és ajánlott levélpostai küldeményeket kézbesíti útlevéllel való igazolás alapján. Egyéb küldeményeket ismeretleneknek csak akkor kézbesítenek a postahivatalok, ha egy harmadik, ismert személy anyagi felelősséggel igazolja a címzett kilétét.

Belgium megkívánja, hogy az útlevél kiállításának kelte régebbi legyen, mint a küldemény megérkezéséé.

Bulgária azt kívánja, hogy a kiállító országban működő bolgár konzul vagy a bolgár határállomás tisztviselői láttamozzák az útlevelet.

Ugyancsak az útlevelet kibocsátó államban levő konzuljának láttamozását köti ki **Guatemala**, **Argentína** és **Chile**. Az utóbbi azt is határozottan megkívánja, hogy az útlevél alkalmazottai által ismert nyelven legyen kiállítva.

Illetékes hatóságának láttamozását kívánja, anélkül, hogy ezt a hatóságot pontosan megnevezné **Lettország** és **Litvánia**.

Nemcsak vízumot, hanem belföldi hatóságainál való előzetes jelentkezést is kíván az útlevél érvényességéhez **Románia**.

Abessziniában csak a határon kell az útlevelet láttamoztatni.

Uruguay vagy saját külföldön működő konzuljának, vagy a külföldi Uruguayban

levő képviselőjének igazolását követeli meg.

Törökország akkor fogadja el az útlevelet, ha valamelyik külföldi vagy belföldi török hatóság láttamozta. **Belga-Kongó** csak akkor kér ilyen igazolást, ha az útlevél érvényességére nézve kétely támad.

Brazília és **Mexikó** az érvényességhez megköveteli, hogy a kiállító államnak Braziliában, illetőleg Mexikóban működő követe vagy konzulja láttamozza az útlevelet.

Németország és **Danzig** csupán azt a feltételt szabja, hogy az útlevél a postalkalmazottak által ismert nyelven legyen kiállítva.

Cseh-Szlovákországban a kiállító szerv nevét és bélyegzőjét, tisztviselőjének aláírását, valamint a kiállítás napját kell tartalmaznia az útlevélnek, hogy érvényesként elfogadják.

Minden különleges feltétel kikötése nélkül az útleveleknek a személyazonosság igazolására való elfogadása mellett nyilatkozott **Nagybritannia**, **Franciaország**, **Portugália**, **Lengyelország**, **Észtország**, **Island**, **Egyiptom**, **Irán**, **Brit-India**, **Uj-Zéland**, **Németalföldi-India** és **Németalföldi-Guyana** postaigazgatása. Ez az utóbbi igazgatás még azt is közli, hogy Németalföldi-Guyana területére útlevél nélkül lehet lépni.
Dr. Lukász Alfonz.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

36. *Viszontelárusítók által a hírlapdíjszabás kedvezményére jogosult hírlapkiadóhivatalok címére feladott, el nem adott lappéldányokat tartalmazó küldeményekben mellékletek (pl. könyvek, regényfüzetek stb.) elhelyezhetők-e?*

Ha a melléklet eredetileg, azaz a lapnak a kiadóhivatal által a viszontelárusító címére történt feladásakor már csatolva volt, igen, ellenkező esetben, nem.

Az A. 1. Szab. 35. §. 1. pontja szerint: „A hírlapdíjszabás szerint postára adott küldeményekhez a nyomtatványküldemények feltételeinek megfelelő mellékletek csatolhatók.” Amikor tehát hírlapdíjszabással feladható küldeményről van szó, ezen nemcsak magát a hírlapot vagy a folyóiratot, hanem az Üzletszabályzat szerint a hozzá csatolható mellékletet is érteni kell. Ennélfogva nyilvánvaló, hogy ha a viszontelárusító a hírlapkiadóhivaltól kapott, de el nem adott lappéldányokat az A. 1. Szab. 34. §. 8. a) pontja alapján a hírlapkiadóhivatal címére visszaküldi, azokat változatlanul, tehát a bennük volt melléklettel együtt jogosult postára adni.

Téves az olyan magyarázat, amely szerint a viszontelárusítónak az el nem adott lappéldányok visszaküldésekor az egyes példányokból a mellékleteket ki kellene szednie.

Természetesen olyan mellékletek, amelyek eredetileg nem voltak a lapokhoz csatolva (pl. külön küldött könyvek) visszaküldéskor sem csatolhatók. (Beküldött kérdés.)

37. *Nyomtatványként elfogadható-e postai szállításra az olyan — vallási ünnepek alkalmából küldött — újévi üdvözlő kártya vagy nyomtatott névjegy, amelyre a feladó latin betűkkel, héber nyelven öt üdvözlő szót írt?*

Igen.

Az A. 1. Szab. 32. §. 2. d) pontja szerint: „képeslevelezőlapokon, nyomtatott névjegyeken, továbbá karácsonyi és újévi üdvözlő kártyákon: legfeljebb öt szóból vagy öt szokásos kezdőbetűből álló szerencsekívánatot, üdvözlést, köszönetet, részvétnyilatkozatot vagy más udvariassági kifejezést” szabad felírni. Arra vonatkozólag, hogy a feljegyzések milyen nyelven történhetnek, az Üzletszabályzat korlátozó

rendelkezést nem tartalmaz, következésképpen a küldeményt azért, mert a feljegyzéseket a feladó héber nyelven írta, nem kifogásolhatjuk. Különben is a héber nyelvű szöveg jelentésének megállapítása a hivatalok részéről nem ütközik nagyobb nehézségbe, mint pl. egy angol, spanyol stb. nyelvű közlemény értelmének megállapítása.

Félreértések elkerülése végett hangsúlyozzuk, hogy — belföldi forgalomban — ha a héber nyelvű üdvözlő szöveg héber betűkkel van kirva, akkor a küldeményt nyomtatványként már nem fogadhatjuk el. L. a „nyomtatványküldeményekre vonatkozó szabályok ismertetésének 40. oldalán lévő gyakorlati példát. (132.002/1935.—X/4. K. K. M. szám.)

38. a) *Helyes-e az a gyakorlat, mely szerint ha egy távirat nem a rendeltetési hivatal belső kézbesítő kerületébe szól, akkor = XP = vagy = Poste = jelzés alkalmazására és fizetésére kötelezik a feladót? A feladók zöme nem tudja azt, hogy a rendeltetési postahivatal milyen módon tudja a táviratot a címzettnek kézbesíteni és ha a felvételnél azt kérdezik a feladótól, hogy => XP = vagy = Poste = megjelölést kíván, mindjárt azt kérdezi, hogy mennyibe kerül egyik és mennyibe a másik kézbesítési mód; a legtöbb esetben az olcsóbbat választja.*

b) *Nem lehetne mind az = XP =, mind a = Poste = jelzés alkalmazását a feladóra bizni, esetleg tanáccsal szolgálni neki, másrészt pedig nem lehetne úgy, mint a múltban, a kézbesítő hivatalokra bizni, hogy az válassza meg a kézbesítésnek ezt a módját, amely mind a felek, mind a posta érdekeit egyformán szolgálja?*

Felelet: ad 1. A gyakorlat, melyet egyébként szabályok írnak elő, helyes.

ad 2. A kézbesítés módjának megválasztása a feladóra, bizonyos esetben a címzettre van bízva; ezt a múltban sem a rendeltetési hivatal állapította meg; a rendeltetési hivatal az alább említett rendelkezésekhez képest, a gyorsabb kézbesítés érdekében eltérhet a feladó által megjelölt kézbesítési módtól.

A T. Ü. Sz. 16. §. 12. pontja szerint a cím előtt meg kell jelölni a táviratnak az utolsó táviróhivataltól a rendeltetési helyre való továbbküldésének a módját is. (= XP = vagy = Poste =).

A T. Ü. Sz. 48. §. 1. pontja szerint az utolsó táviróhivatal küldőncel csak abban az esetben kézbesíti a táviratot, ha ezt akár a feladó, akár a címzett kéri.

A T. Ü. Sz. eme rendelkezéseiből világosan kitűnik, hogy valamely táviróhivatal külterületére vagy külső kézbesítő kerületébe szóló táviratnál a kézbesítés módját (= XP = vagy = Poste =) fel kell tüntetni és hogy a feladó tetszésére van bízva,

hogy e két kézbesítési mód közül melyiket választja.

A felvevő tisztviselőnek nem csak az a kötelessége, hogy a feladótól egyszerűen azt kérdezze, hogy = XP = vagy = Poste = jelzést akar-e, hanem útmutatással és tanáccsal kell szolgálnia arránézve, hogy a küldőncel való kézbesítés előnyösebb és gyorsabb, mint a postával való kézbesítés.

A feladó által kívánt kézbesítési mód egyébként az alábbiak szerint az utolsó táviróhivatalnál módosulhat is. 1. A T. Ü. Sz. 64. §. 1. b) pontja szerint a külterületen vagy a külső kézbesítő kerületben lakó *távbeszélő előfizetők* címére szóló táviratokat a címzettnek távbeszélőn kell bementeni, akár = XP =, akár = Poste = jelzéssel vannak ellátva. 2. A 65. §. 2. pontja értelmében — természetesen, ha a címzett nem távbeszélő előfizető — a kézbesítő hivatal külterületére címzett táviratokat minden esetben — tehát = XP = jelzés nélkül is a címzett költségén — külön küldőncel kézbesítik. 3. A 66. §. 5. a) pontja szerint, amint ezt a fentebb említett 48. §. 1. pontja is említi, a külső kézbesítő kerületben lakó címzett is kérheti, hogy érkezett táviratait külön küldőncel kézbesítsék az ő költségén.

Ezek az esetek azonban a távirat feladásánál szóváltott kérdést lényegileg nem érintik. (Beküldött kérdés.)

39. *Az 1—100, illetőleg 101—200 előfizetővel bíró átalányrendszerű távbeszélő hálózatokban 1935. augusztus 1-től kezdődőleg mennyi a konnektor havi előfizetési díja?*

Állomáshoz, mellékállomáshoz csatlakozó konnektor-vezeték 1 konnektorral, ha a berendezés a posta tulajdona és azt a posta tartja fenn 0.50 P, ha az előfizető tulajdona és azt a posta tartja fenn 0.50 P, ha magántulajdon, és azt a magánvállalat tartja fenn 0.50 P. Alközpont-hoz csatlakozó konnektor-vezeték 1.50 P., 1.—P, illetőleg 0.50 P. A konnektor-vezetékhez csatlakozó minden egyes újabb konnektor mindhárom esetben 0.50 P.

Az 1935. évi P. R. T. 26. számában közzétett 119.481/5. sz. rendelet a vidéki átalányrendszerű hálózatokban a telkenbeli és telkenkívüli berendezések díját a Távbeszélő Díjszabás III. A. táblázatban a beszélgetésenkénti díjszabás alá tartozó vidéki hálózatok azonos berendezéseire meghatározott díjban állapította meg. Ebből következik, hogy az átalányrendszerű hálózatokban ugyanannyi az előfizetési és vonalfenntartási díj, mint a beszélgetésenkénti díjszabás alá tartozó vidéki hálózatok azonos berendezéseinek alap-, illetőleg vonalfenntartási díja.

Egyedüli kivétel, hogy az átalányrendszerű hálózatokban a telkenkívüli berendezésekért külön beszélgetési díjat most már nem kell fizetni. (Beküldött kérdés.)

Forgalom és munkaegységek.

I. Forgalom.

A m. kir. posta 1935. szeptember havi forgalma.

Megnevezés	Év	Hó	Ajánlott küldemények	Értéklevelek és érték- dobozok	Betét, kézi és sommás csomagok	Posta- utalványok		Postatakarék és csekk be- és kifizetések	
			darabszáma ezrekben			darab- száma ezrekben	összege ezer pengőben	darab- száma ezrekben	összege ezer pengőben
Feladás	1934 1935	IX.	613 645	35 38	725 772	753 775	67.877 63.251	1.459 1.559	138.657 153.617
1934. IX. havá- hoz képest	több +		32	3	47	22	—	100	14.960
1935. IX. hónapban	kevesebb -	%	5.2	8.6	6.5	2.9	4.626 6.8	— 6.9	— 10.8
Kézbesítés	1934 1935	IX.	626 638	42 43	743 772	750 788	68.721 64.616	265 300	51.834 45.667
1934. IX. havá- hoz képest	több +		12	1	29	38	—	35	—
1935. IX. hónapban	kevesebb -	%	1.9	2.4	3.9	5.1	4.105 6.0	— 13.2	6.167 11.9

Év	Hó	b) Táviró		c) Távbeszélő*)				d) Rádió		
		Fel- adott	Kéz- besi- tett	Köz- pon- tok	Allomások	Kezde- ménye- zett	ÉRke- zett	Számított helyi beszélgetések száma ezrekben	Szórakoztató rádióvevőberen- dezések száma	
		táviratok darabszáma ezrekben		száma		távolsági beszélgeté- sek száma ezrekben				
1934 1935	IX.	165 171	224 226	1.503 1.526	84.306 92.345	346 379	337 368	9.981 11.114	331.104 346.896	
1934 IX. havá- hoz képest	több +	6	2	23	8.039	33	31	1.133	15.792	
1935 IX. hónapban	kevesebb -	%	3.6	0.9	1.5	9.5	9.5	9.2	11.4	4.8

*) A távbeszélőre vonatkozó adatok részletezése:

A budapesti egységes hálózatban ¹⁾							Vidéken	
Év	Hó	Köz- pon- tok	Allo- mások	Kez- demé- nyez- ett	ÉRke- zett	Számított helyi beszélgetések száma ezrekben	Központok	Allomások
		száma		távolsági beszélgeté- sek száma ezrekben				
1934 1935	IX.	21 21	52.915 58.390	109 116	104 109	9.003 10.003	1.482 1.505	31.391 33.955
1934 IX. havá- hoz képest	több +	—	5.475	7	5	1000	23	2.564
1935 IX. hónapban	kevesebb -	%	10.3	6.4	4.8	11.1	1.6	8.2

¹⁾ Albertfalva, Békásmegyér, Budafok, Budapest, Budatétény, Csepel, Csillaghegy, Kispeszt, Pestszenterzsébet, Pestújhely, Rákospalota, Tisza István kertváros, Újpest.

A szeptember havi forgalom az 1934. év szeptember hónapjának forgalmát minden főüzletágban meghaladta.

A postaforgalom általános emelkedése mellett csak a be- és kifizetett postautalványok, valamint a postatakarék és csekk-kifizetések összege mutat csökkenést. Ezt a csökkenést az augusztus havi forgalom ismertetésénél már jeleztük, mert kiemeltük, hogy az augusztus havi postautalvány és csekkforgalom erős megduzzadását főleg a szeptember hó 1-re esett vasárnap következtében szeptember hónapról előrehozott forgalom idézte elő. Amennyivel tehát az augusztusi postautalvány- és csekkforgalom emelkedett, ugyanannyival a szeptember havi forgalom csökkent. A forgalom tényleges alakulásának megállapítására helyesebb, ha a két hónap együttes postautalvány- és csekkforgalmát hasonlítjuk össze. Ez az összehasonlítás azt mutatja, hogy az utalványbefizetések összege 10'41%-kal, a kifizetések összege 9'82%-kal, a takarékok és csekk-kifizetések összege pedig 15'17%-kal emelkedett. A postautalvány- és csekkforgalom szeptember havi csökkenése tehát csak látszólagos és a szeptember hónapra esedékes, de már augusztusban lebonyolódott forgalom eltolódásának a következménye. Említésre méltó, hogy a szeptember hónapban feladott és kézbesített csomagok darabszáma az 1934. év folyamán eddig elért legmagasabb forgalmat képviseli. A csomagforgalom tehát még a husvétii csomagforgalmat is meghaladta.

A távbeszélőforgalom egyenletes emelkedése folytatódott. Míg az 1934. évi április havi részleges díjleszállítást közvetlenül követő időben a helyi beszélgetések emelkedése messze az állomásszaporulat alatt maradt, a későbbi idők folyamán a távbeszélőállomások százalékos szaporulatát mindjobban megközelítette, sőt augusztus hónapban kisebb mértékben, szeptemberben pedig már erőteljesebben meg is haladta.

A rádióengedélyesek száma a múlt évvel szemben 4'80%-kal, az előző hónappal szemben pedig 1'00%-kal emelkedett. Az 1934. év augusztusáról szeptemberre az emelkedés csak 0'01% volt és így az évi eredmény kedvező alakulását a rádiótárgysorsjátéknak és a három havi díjmen-

tesség engedélyezésének tulajdoníthatjuk. Minthogy a kedvezmények a július hó 1-je és a szeptember hó 22-e között belépett engedélyesekre vonatkoztak és e közel 3 hónapi időszaknak számszerű eredményei ismeretesek, célszerű az 1933. és az 1934. év között összehasonlítást tenni annak megállapítására, hogy a kedvezmények az előfizetők számának alakulását mennyiben befolyásolták.

A posta az 1934. június hó 30-án 334.478 szeptember hó 30-án viszont 331.104 engedélyest tartott nyilván. Az előfizetők száma tehát június hó végétől szeptember hó végéig 3.374-el, vagyis 1'01%-kal csökkent. Ezzel szemben az 1935. év június hó 30-án nyilvántartott engedélyesek száma 344.635, szeptember hónap végén pedig 346.896 volt, vagyis az engedélyesek száma e két időpont között 2.261-el, vagyis 0'66%-kal emelkedett. A nyújtott kedvezmények hatásaként jelentkező előfizetők száma nemcsak a rendszeresen jelentkező idényszerű csökkenést egyenlítette ki, hanem még többletet is eredményezett.

Az eredmény még akkor is kedvező, ha figyelembe vesszük, hogy a július hónapban belépett engedélyesek díjfizetésének kezdete október hónapban, az augusztus hónapban belépetteké november hónapban, a szeptember hónapban belépetteké pedig december hónapban kezdődik. Míg ugyanis az 1934. évben az engedélyesek száma szeptemberről októberre 1296, októberről novemberre 3348, novemberről decemberre pedig 4369 előfizetővel emelkedett, addig a folyó évben október hónapra 3117, novemberre 3554, december hónapra pedig már 6500 új előfizető jelentkezett. A múlt és a folyó év között tehát októberben 1821, novemberben 206 és december hónapban 2131 előfizetői többlet mutatkozik, ami 140'51, 6'15, illetőleg 48'78%-os emelkedésnek felel meg.

Ezzel az előfizetői szaporulattal kapcsolattal azonban valószínű, hogy a folyó év még hátralévő hónapjaiban a már meglévő előfizetőkön kívül csak csekély szaporulatra lehet számítani, minthogy azok, akik belépni óhajtottak, ezt a kedvezmények hatása alatt a július—szeptember közötti időben, főleg azonban szeptember hónapban már megtették.

Munkaegységek megoszlása	Év	Hó	Posta	Táv-iró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Az 1935. évben az 1934. évhez képest több (+) vagy kevesebb (-) munkaegység %/o-ban*)				
			munkaegységek száma ezrekben					postánál	táv-irónál	távbeszélőnél	rádió-nál	összesen
I. Budapest	1934	IX.	6.466	867	6.255	323	13.911					
	1935		7.214	942	6.918	337	15.411	+11.6	+8.7	+10.6	+4.3	+10.8
	1934		10.005	1.235	3.407	604	15.251					
	1935		10.080	1.237	3.792	635	15.744	+0.7	+0.2	+11.3	+5.0	+3.2
II. Kincstári hivataloknál	1934	IX.	10.546	1.466	8.283	593	20.888					
	1935		10.940	1.540	9.158	627	22.265	+3.7	+5.1	+10.6	+5.6	+6.6
	1934		5.693	220	1.360	334	8.007					
	1935		6.100	623	1.531	34	8.598	+7.1	+0.4	+12.5	+3.2	+7.4
	1934		232	16	19	—	267					
	1935		254	16	21	—	291	+9.7	0.4	+11.7	—	+9.2
Összesen :		IX.	16.471	2.102	9.662	927	29.162	+5.0	+3.7	+10.9	+4.8	+6.8
			1.294	2.179	10.710	972	31.155					

*) A % a munkaegységek pontos (ki nem kerekített) számának viszonyát jelzi.

II.

A forgalom munkaegységekben.

A személyzet munkaeredményének megállapítása oly módon történik, hogy a posta a végrehajtó szolgálatban végzett munkákat a rájuk fordított idő, a munka minőségének és mennyiségének figyelembevételével munkaegységekkel értékeli, méri. A posta forgalmának lebonyolításánál végzett és egységekben kifejezett munkát a küldemények darabszámának a küldeménynemenként megállapított értékegységgel való szorzata és e szorzatok eredményének együttes összege adja. Ily módon tehát a munkaegységek a posta forgalmával kapcsolatos különböző természetű munkákat közös fogalommal fejezik ki.

A munkaegységek e természetüknél fogva igen alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. Az alábbi táblázat az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tünteti fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmas.

A munkaegységekben kifejezett összeforgalom a forgalom általános irányzatának megfelelően emelkedett. Ez az emelkedés 6.8%-ot tett ki.

Év	Hó	Posta	Táv-iró	távbeszélő	Rádió	Összesen	A forgalom az előző év azonos időszakához viszonyítva több (+) vagy kevesebb (-) munkaegység %/o-ban*)				
		munkaegységek száma ezrekben					posta	táv-iró	távbeszélő	rádió	összesen
1933. X. — 1934. IX.		200.662	23.406	111.492	11.073	346.633					
1934. X. — 1935. IX.		204.180	23.439	122.882	11.557	362.062	+1.8	+0.1	+10.2	+4.4	+3.5

* A % a munkaegységek pontos (ki nem kerekített) számának viszonyát jelzi.

III.

Az 1933/34. és az 1934/35. évek forgalma munkaegységekben.

A két időszak összehasonlítása 4'50/0-os emelkedést mutat. Ez az eredmény az előző hónapban közölt eredménynél a szeptemberi forgalom számottevő emelke-

désének következtében kedvezőbb. Említésre méltó, hogy még a táviróforgalom is emelkedett.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Abesszinia.

Az angol-olasz ellentétek kiélesedése fokozottabb érdeklődést vált ki mindenfelé Abesszinia és a hozzávezető tengeri út legfontosabb tényezője a Suez-csatorna iránt, amely utóbbinak az Abesszinia felé irányuló postaforgalom zavartalansága szempontjából is mindinkább nő a jelentősége.

Abesszinia felé irányuló postaforgalom Franciaországon át vezet és a postaanyag behajózási állomása Marseille kikötője. A francia hajók hetenként egyszer visznek Abesszinia részére postaanyagot. Az út Marseille-től a francia Szomáli-föld kikötőjéig, Djibouti-ig, a Suez-csatornán át rendszerint 10—11 napig tart. Ezenkívül angol hajók is visznek levélpóstát hetenként egyszer, a Suez-csatornán át Aden-ig. Ez az út Marseille-től Aden-ig 9 napig tart. Innét minden csütörtökön indul a hajóposta és egy nap alatt elér Djiboutiba. A djibouti—addis-abebai francia vasútvonalon hetenként többször is megy posta a francia kikötőből az abesszin székvárosba. Ez a vasúti menet 3 napig tart. Az egyetlen vasútvonal forgalmának zavartalansága a posta szempontjából is nagyon fontos.

Eritreával és az olasz Szomálival havonként kétszer tart fenn postaösszeköttetést az olasz posta. Minden hó 7. és 15.-én Nápolyból csomagzárlat is megy a Suez-csatornán át Massauába (menetidő 7—11 nap), továbbá Mogadiscio és Kisimaju (menetidő 15—21 nap) kikötőkbe, ameddig a hadihelyzet megengedi e postai összeköttetéseknek fenntartását.

A francia és angol Szomáli-partok felé irányuló postaanyagot az Abessziniába szánt postával egyidejűleg, de külön zárlatok viszik a Suez-csatornán át a francia Djibouti-ba, avagy az angol hajók kikötőjéig, Aden-ig. Az angol postát hetenként egyszer közlekedő parti gőzös viszi Aden-től Zeila és Berbera kikötőig. A csomagzárlatokat nem a Marseille-ből induló

francia vagy angol hajók, hanem a hosszabb időközökben közlekedő német hajók Hamburg-ból szállítják a Suez-csatornán át az angol Szomáli-ba.

A Suez-csatorna egyébként is óriási jelentőségű a világpostaforgalom lebonyolításánál. A szuezi csatornán keresztül jut el Európából a Brit-Keletafrikába (Kenya és Uganda részére) szánt levélposta, továbbá a Tanganyika, Zanzibar, Belgakongó, Brit-, Francia- és Portugál-India, Ceylon, Francia-Indochina, Sziám, Holland-India és Ujzeeland részére készített levélzárlatok. Ezenkívül a Suez-csatornán át irányítják a Chinába, Japánba, Hongkongba, Perzsiába és a Philippinbe szülő csomagzárlatokat is. Ez magyarázza annak az aggodalomnak jogosságát, amellyel a Suez-csatorna elzárásának hírére valamennyi postaigazgatás fogadja. A Suez-csatorna forgalmának átmeneti megakasztása is óriási zavarokat jelentene a világ csaknem valamennyi államának gazdasági életében is. Ezért fel kell tételeznünk, hogy az érdekelt felek soha sem szánják rá magukat erre a súlyos bonyodalmat okozó lépésre. (V. N. 1935 : 43.)

Ausztria.

Az osztrák posta vezérigazgatójának újabb kibocsátott rendelete a postaalkalmazottakat figyelmezteti, hogy felsőbb iskolai tanulmányokat csakis a minisztérium előzetes engedelmével szabad folytatni. Szigorúan utasítja a kerületi igazgatóságokat, hogy a postaalkalmazottak által előzetes engedély nélkül esetleg szerzett magasabb iskolai végzettséget semmi körülmények között sem szabad az alkalmazott javára további postai pályáján figyelembe venni. (Vbltt. 1935:52.)

China.

A chinai posta bevételei az 1934. évben 1.2 millió dollárral haladták meg a kiadásokat. Ebben a költségvetési évben sikerült a postaszolgálatban előző években jelentkezett forgalmi zavarokat nagyobbrészt

kiküszöbölni és a személyzet között a szolgálati fegyelmet helyreállítani. A nem állami kezelésben volt postai berendezéseket megszüntették úgy, hogy ma a posta China egész területén egységes és állami igazgatás alatt áll. Az év szeptemberében országos értekezletet tartottak, amelynek határozatait igyekeznek következetesen végre is hajtani. Az értekezlet az igazgatósági kerületek határait és a postai szervek illetékességét újból rendezte, a belföldi postai szállítási viszonyokat megjavította s új postai szervek létesítését és kincstári postaházak építését határozta el. (2300 hivatal és 10.000 ügynökség közül csak 80 dolgozik kincstári épületben.) A chinai posta az életbiztosítási üzletek kötését és könyvek, újságok árusítását, továbbá a népszámlálási adatok gyűjtését is felvette üzletágai közé. (D. V. Z. 1935:42.)

Dánia.

A dán posta mai szervezetét az 1916. évi október 1-én életbelépett törvény határozta meg. Ezt megelőzőleg az újkori posta kezdetei Dániában visszanyúlnak 1848. évig, amikor is a dán postaintézetet a pénzügyminisztériumnak rendelték alá. 1873-ban megszüntetve a dán posta önállóságát, a postát-távírókat és vasutat egységes vezetés alatt, a belügyminiszternek rendelték alá. A három közlekedési intézet közös igazgatása a legfelsőbb vezetőség túlterhelése következtében mihamarabb zavarokra vezetett. Mikor e zavarokon az alsóbb szervek illetékességi körének bővítésével sem sikerült kellő mértékben segíteni, 1889-ben a postaintézetet újból önállósították, élére külön vezérigazgatót neveztek ki, aki közvetlenül a belügyminiszternek volt alárendelve. A forgalom emelkedésével beállott személyzethiány a posta üzemében újabb zavarokra vezetett. Ezek végleges rendezésére a dán országgyűlés 1915-ben parlamenti bizottságot küldött ki, amelynek feladatává tették a postaintézet teljes átszervezését. E bizottság működésének eredménye volt az 1916. évi október elsején életbelépett és az időközben szükségessé vált változásokkal ma is érvényben levő postatörvény.

Az új szervezeti rendelkezések szerint a dán posta intézet legfőbb hatósága a postavezérigazgatóság, mely a közmunka minisztérium egyik szakosztálya. A postavezérigazgató mellett, mint a dán posta legfőbb vezető tisztviselői állanak a vezértitkár és a központi számvevőség főnöke. Az ország területét Kopenhága székesfőváros kivételével, amely önálló postakerületet alkot, négy főfelügyelőségre osztották: Kopenhága, Odense, Aarhus és Aalborg kerületi székhelyekkel. E kerületek élén egy-egy kerületi főfelügyelő (Kopen-

hágában a főpostamester) áll, akik a kerület végrehajtó szolgálatát vezetik és ellenőrzik. Működésükről évenként jelentésben számolnak be a vezérigazgatóságnak. Az alárendelt postai szervek háromfélék: ú. m. teljes szolgálatú postahivatalok, amelyekhez rendszerint egy-egy táviróhivatal is csatlakozik. E táviró hivataloknak azonban csak a pénztárszolgálatuk közös a postahivatallal. Egyébként a táviró Dániában teljesen különálló intézet, melynek igazgatása a postától teljesen független.

A postai szervek második csoportjába tartoznak a fiók- és a falusi hivatalok, melyek valamely teljes szolgálatú postahivatalnak felügyelete alá vannak beosztva. Végül a harmadik csoportba sorozhatók a mozgóposták és hajóposták.

A dán postatörvény a posta kizárólagos szállítási jogát a magyar postától eltérően csak a zárt levelekre korlátozza. Viszont a leveleken kívül a postaregale alá von minden más zárt küldeményt is, amely egyébként a posta szállítás feltételeinek megfelel, ha az írásbeli közleményt vagy kitöltött nyomtatványt tartalmaz. Végül a regale alá tartozandónak mondja a levelezőlapot és a kitöltött nyomtatványokat. A postatörvény senkinek sem engedi meg, hogy levélpostai küldemények üzletszerű gyűjtésére, szállítására vagy kézbesítésére intézetet alapítson. Levélpostai küldeményeknek saját alkalmazottakkal való továbbítását azonban a dán postatörvény külön díjazás mellett kifejezetten megengedi.

A dán posta nagy súlyt helyez arra a tiltó rendelkezésre, mely közönséges levelekben készpénz elhelyezését nem engedi meg. Erre a tilalomra a közönséget a levélpostai küldeményeken a keletbélyegzővel egyidejűleg alkalmazott szöveggel állandóan figyelmeztetik. Vasárnap a dán posta általában semmit sem kézbesít házhoz. Aki azt mégis kiköti, annak negyedévenként 5 koronát, egyetlen alkalommal 1 korona külön díjat kell fizetni. Egyébként 1929. október óta külön küldeményfajként rendszeresítették az ú. n. vasárnapi leveleket. Ezeknek feladói a rendes szállítási díjon felül küldeményenként 10 örével több bélyeget ragasztanak fel és ezt az óhajukat a küldemény címlapján az átló irányában, piros ceruzával írt fekvő keresztel jelzik. E vasárnapi levelek forgalma évről-évre nő: 1929-ben még csak alig 100.000, de 1932-ben már közel egymillió ilyen küldeményt kézbesített a dán posta. (D. V. Z. 1935:34.)

Franciaország.

A francia posta forgalma az évi jelentés adatai szerint az 1933. évben általában 1.3%-kal csökkent, noha az ajánlott kül-

demények, az értéküldemények és a sommás csomagok darabszáma az előző évi adatokkal szemben 7.9%-os emelkedést mutat. Csökkent a légipostai forgalom is, mert megszűnt a Cherbourg—Le Havre—Basel közötti vonal, melyen pedig az előző évben a svájci postaigazgatás részére 20.00 kg súlyban szállítottak légi postát. A mozgóposta szolgálat javítására 33 drb. 15.25 méteres acélvázás mozgópostakocsi, levélgyűjtés gyorsítására pedig 30 drb. háromkerékű motorkerékpár készült. A nagyobb forgalmú postahivatalokat önműködő mérlegekkel, számológépekkel látták el, 10 hivatalnál pedig az egyes munkahelyek között gépi szállító berendezéseket építettek be. A hivatalok biztonsági berendezésének javítása érdekében 7.6 millió frank értékben pénztárszekrényeket és kézi tűzoltó berendezéseket szereztek be. 1933. év folyamán 20 postahivatal, 1 mozgópostahivatal és 3 távbeszélőközpont építését fejezték be. Eddig 3 pályaudvari hivatal (és pedig Paris-Nord, Paris-Lyon-Méditerranée és Austerlitz) végezte a légipostai küldemények kezelését. Ezt a szolgálatot 1933. év folyamán egyetlen hivatalnál (Rue de Louvre) egyesítették. Ezzel nemcsak a személyi és dologi kiadásoknál ért el a francia posta jelentős megtakarítást, hanem a legtöbb viszonylatban lehetővé vált a zárlatok zárási időpontjának lényeges kitolása, továbbá a légi postai ügyek egységes ellenőrzése. Kísérletképpen éjjeli légipostai járatokat is rendeztek be Paris és Marseille között. E menetek naponként átlag 80 kg postát szállítottak oda és 45 kg-ot vissza. A gépkocsijáratok az év folyamán 1,185.000 személyt és 672.000 postacsomagot szállítottak. Az 1933. év folyamán berendezett gépkocsi körjáratok révén az ország 2943 helységében naponként kétszeri levélkézbesítés vált lehetővé. A mozgóposta szolgálatban foglalkoztatott személyzet létszáma a 10.000 főt is meghaladta. A 10 hosszújaratú mozgópostavonal közül nyolcnak székhelye Párisban, egynek Marseilleban és egynek Bordeaux-ban van. A tengerentúli hajójáratokban berendezett mozgópostáknál 19 tisztviselőt foglalkoztattak. Páris és a külvárosai között, valamint Marseille-ban csőposta berendezés is működik. Az évi jelentés 3744 millió frank kiadással szemben, 3856 millió frank bevételről és így 112 millió frank bevételi többletről számol be. (D. V. Z. 1935:42.)

Kanada.

Kanadában az első postaösszeköttetést 1734-ben, mint lovaspostajáratot, a Quebec és Montreal közötti 300 kilométeres útszakaszon rendezték be. A váltóállomások egymástól 14—15 km távol voltak. Útközi

folyóvizeken csónak vitte át a postát. Csak az állomásvezető postamesterét, illetve meg az utasszállítás joga. A lóváltásra nappal 15, éjjel 30 perc volt szánva. A postamesterek az államtól fizetést nem kaptak. A posta igénybevételének költségeit a kincstár által megállapított díjszabás alapján az utazóközönség viselte.

Ennek az első rendszeres postaösszeköttetésnek üzembehelyezése előtt Quebec és Montreal között a Szent Lőrinc folyón rendszertelenül közlekedő hajókkal, vagy az országút vándoraival tartottak fenn a jobbra francia telepesek kezdetleges és nem éppen megbízható összeköttetést egymással és az anyaországgal. Mikor azután Kanadát 1759-ben az angolok vették birtokba, a Quebec-Montreal közötti postavonal kezelését a bevételek 20%-ért egy fiatal izlandi ember vette át, aki lóváltóállomásokon albérlőket alkalmazott. A mindkét irányú posta ebben az időben már hetenként kétszer közlekedett és 40 óra alatt tette meg az utat a két végállomás között. A montreal-quebec-i útvonalhoz rövidesen csatlakozott a quebec—new yorki közúti szakasz, amely havonként egyszer összeköttetést biztosított az Angliából érkező postahajókhoz. A felkeléssel kapcsolatos harcok miatt 1775—1783-ig ez az összeköttetés is megszakadt.

Ebben az időben Kanada összalakossága alig érte el a 70 ezret és ez a lakosság nagyobbrészt a Szent Lőrinc folyó partjain telepedett le és postai szükségleteit teljesen kielégítette Quebec, Three Rivers és Montreal városokban működő 3 postahivatal. Ma ugyanczen a területen a Szent Lőrinc folyó mentében 12.133 postahivatal működik és a kanadai postaigazgatás kb. akkora területen, mint az Amerikai Egyesült Államok és Alaska együtt (9,557.000 km²) kereken 12 milliót számláló lakosság postai szükségleteiről gondoskodik. Kanada vasútvonalainak hossza a 40.000 km-t is meghaladja és mégis a Szent Lőrinc folyó északi vidékein és a távolfekvő hegyvidékeken a postautak egyetlen közlekedési eszköze még ma is a kutyafogát.

A kanadai postaminisztérium, mint a postaigazgatóság legfőbb hatósága Ottawában székel. A postaminisztérium 6 ügyosztályban végzi a legfőbb igazgatást. Kanada területe ma 15 igazgatási kerületre tagozódik. A kerületvezető a kezelő-hivatalok feletti közvetlen ellenőrzést a felügyelőkkel gyakorolja. A forgalom szerint három osztályba sorozott hivatalok élén a postamesterek állanak, akiket egy bizottság javaslatára neveznek ki. A kanadai postaintézet állandó alkalmazottainak száma kereken 36.000 főre tehető. A faluzó levélhordók, szállítók és a levélgyűjtők

csak mint ideiglenes alkalmazottak szerződés alapján látják el szolgálatukat.

Kanadában belföldi viszonylatban is nagy jelentősége van a légiposta közlekedésnek. Ennek oka a gazdaságilag jelentős helyeknek egymástól való nagy távolsága. A légipostai berendezésre az első kísérlet 1927-ben történt, amikor a tengeren túlról érkező posta közvetítésének gyorsítása érdekében repülőgépeket küldtek az érkező hajók elé és viszont repülőgépekkel küldték utána az Európába szánt levelezés nagy részét a már kifutott postahajóknak. 1928-ban Montreal és Torontó közötti 475 km távolságban berendezik az első rendszeres légipostai összeköttetést. Ugyanakkor megnyitják a Montreal—Albany (Észak-Amerika) közötti légi vonalat is. 1929-ben a montreal torontói légiposta vonalat meghosszabbítják Detroit-ig, majd még 1929. év decemberében Kanada északi ismeretlen hegyvidéke felett az északi sarkot alig 300 km-terre megközelítve, megnyitják az 1670 mértföld hosszú légipostai vonalat Fort Mac Murray, Alberta és Aklavik között. Ezen az útvonalon a kuttyák által vont szánok eddig hat hétig vitték a postát a körülbelül 2700 km hosszú közúti szakaszon. Ezek a postaszánok télen legfeljebb 200 font megterhelést tudtak egyszerre felrakni. Ezzel szemben már az első repülőgép, kb. 5 tonna súlyú postaanyaggal tette meg ugyanezt az utat.

Kanada keleti vidéke 1930. év folyamán kapcsolódott be a légipostai közlekedésbe, amikor Winnipeg és Calgary között, Regina, Moose és Medicinén át 1051 km-es új nappali és Calgarytól északra Edmontig (311 km) éjjeli menetekre is berendezett légi közlekedés indult. Az éjjeli menetek a posta szállítás idejét ezen az útszakaszon 24 órával rövidítették meg. 1931-ben közvetlen légi összeköttetés létesült Kelet és Nyugat-Kanada között Csikágón-Detroiten át. A légi közlekedés további kiépítését egyelőre a gazdasági válság akadályozza, de a kanadai postai igazgatásnak a már meglévő légipostai vonalak is igen megkönnyítik a felmérhetetlennek látszó távolságokon és nehéz útvonalakkal rendelkező vidékeken a postaszállítási kérdésének előnyös megoldását.

Érdekes üzletága a kanadai postának a vidéki név és címjegyzékek kiadása; ezek a címtárak választókerületenként abc sorrendben sorolják fel az önálló háztartások fejét és a postafiókbérlőket, feltüntetve azok pontos lakcímét, foglalkozását és az anyanyelvét (angol vagy francia). Ezeket az adatokat községenként a postamesterek gyűjtik és küldik meg az erre kijelölt postahivataloknak, ahol azután összeállítják az egy-egy választókerület címjegyzékét. Ezeket választókerületenként 1.25 dollárért

árusítják a hivatalok. Ebből a vételárból 25 cent az elárusító hivatal postamesterét illeti. A kanadai posta foglalkozási ágak szerint nem vezet címjegyzéket. Az érdekeltek azonban könnyen kiírhatják az egyforma foglalkozású egyéneket a választókerületenként készült jegyzékből. Az utolsó évben e vidéki címjegyzékek eladásából 750.000 dollár bevétele volt a kanadai postának, holott azok összeállítása alig okozott 32.000 dollárnál több kiadást. Ezeknek a vidéki címjegyzékeknek tudják be azt a tényt, hogy míg 1920-ban a kézbesíthetetlen postaküldemények darabszáma 5,149.000 volt, 1931-ben ez a szám 215.000-re csökkent. (D. P. Z. 1935:17.)

Németország.

A német posta biztonsági viszonyai az utóbbi években állandóan javultak. Ezt igazolja az a tény, hogy az 1931., 1932. és 1933. években egymillió csomag közül postai kezelés közben a felsorolási sorrendben mindössze 39, 27, illetőleg 21 drb. vesztett el és 7, 6, illetőleg 5 darabot fosztottak ki. Igaz ugyan, hogy 1934. évben az elveszett csomagok száma egymillió darabnál 25 darabra emelkedett, de ezt a látzólagos visszaesést az évközben többször előfordult postakocsi égésre kell visszavezetni.

Az ajánlott levélpostai küldeményeknél e tekintetben szintén lényeges javulás állott be. A német posta 1929-ben az ajánlott levelek mozgópostai kezelésében egyszerűsítéseket (számlálás nélküli kezelést) vezetett be. Ennek folyamányaként az ajánlott küldeményeknél gyakrabban fordultak elő hiányok. Így 1929-ben millió darabonként átlag 35,2, de 1930-ban már 32,1, 1931-ben 29,3, 1932-ben 24,8, 1934-ben 16,3 és végül 1934-ben már csak 14,7 volt az elvesztett ajánlott küldemények darabszáma. Ugyanebben az években a kifosztott ajánlott küldeményeknél az arányszám 5,9-ről 1,1-re esett. (V. N. 1933:36.)

Románia.

A román postának 1933. évről összeállított jelentése szerint gazdálkodására 146 millió lei-t reáfizetett. Nevezetesen 1.194 millió lei kiadással szemben a bevételek mindössze 1.048 millió leit tettek ki. A kiadásokból 56% a személyzeti, 18% az üzemi, míg a többi 26% egyéb természetű (állami támogatás stb.) kiadásokra esett. A bevételek 78%-a a posta, 17%-a a táviró üzletágaiból, a többi egyéb forrásból származott. Ilyen bevételi forrás volt pl. a gyufa árusítás, amelyből 53,5 millió bruttó bevétel mellett a posta 3,2 millió leit számolt el tárcaszerű bevételként. A román posta belföldi levél (5,6%) és utalvány (5,5%) forgalma emelkedett, de kül-

földi forgalma feltűnően csökkent. Ez a forgalomcsökkenés a légipostai forgalomban 70%. A román postai szervek száma 6526, közöttük 4213 ügynökség. A postaalkalmazottak száma 71.122. A vasúttal kötött szerződéssel a postaalkalmazottak részére újból sikerült a vasúti jegyeknél 50%-os díjmérséklést biztosítani. (D. V. Z. 1935: 38.)

TAVIRÓ.

Argentina.

Morse Sámuel emlékének szobrot emeltek Buenos Aires-ben, amelyet a közelmúltban az argentinai köztársaság elnöke leplezett le. A szobor költségeit az argentinai távirások adták össze. (J. T. 1935:9.)

Németalföld és Brazília közt augusztus hó 1-én közvetlen rádiótávíró összeköttetést helyeztek üzembe.

Németország.

Utastávíratforgalom a német légi járművekre. A f. é. szeptember hó 1-től kezdve Németországban a légi járművek utasainak szóló s a szárazföldön feladott táviratok is küldhetők. Eddig ilyen táviratok csak a légi járművekről eredő s a szárazföldre irányuló forgalomban voltak rendszerezítve. Az új szolgáltatban egyelőre csak a német légi járművek vesznek részt s ezeket a légi járművekre szóló utastávíratokat a német légiforgalmi rádióállomások közvetítik. A díj az ilyen táviratok után ugyanaz, mint a légi járművekről a szárazföld felé irányuló eddigi forgalomban. Az új rendszerű forgalomnak az idegen nemzetiségű légi járművekre való kiterjesztése valamint a német légi járművekre szóló táviratoknak idegen országok légiforgalmi állomásairól való közvetítése szintén tervben van s arra rövidesen sor kerül. (J. T. 1935. 10.)

Szovjetország.

Moszkva és Vladivosztk közt 1935. március 31. óta közvetlen táviróösszeköttetés működik. Az új vonal hossza kb. 9500 kilométer. (J. T. 1935:9.)

TAVBESZÉLŐ.

Ausztrália.

Megkezdtek az Ausztrália és Tasmánia szigete közti távbeszélő kábel fektetését. A kábelfektetést a Faraday nevű kábelfektető hajó végzi. Az új kábelt az ausztráliai Apolló öböl és a tasmániai Stanley közt fektetik, ami 162.000 tengeri mérföldnek felel meg. Az új kábel teljesen új rendszer szerint készült s abban csak egyetlen vezeték lesz. Abban mindazonál-

tal 6 távbeszélő áramkört, egy tartalék áramkört a rádióműsorszóró számára s azonkívül még néhány táviróvonalat is képeznek. A kábelnek ezt a gazdaságos és sokoldalú kihasználását a vivőfrekvenciás és hangfrekvenciás megoldások teszik lehetővé. A kábel két végpontján, valamint az út közepén fekvő King szigeten relais és erősítő állomások vannak beiktatva. A kábelt a sérüléstől acélvértzet védi. Minden valószínűség szerint az új kábel már a folyó év végén üzembehelyezhető lesz, ami Tasmániának Sidneyen át az ausztráliai és a nemzetközi távbeszélő forgalomba és rádióműsorszóró szolgálatba való bekapcsolódását fogja lehetővé tenni. (J. T. 1935. 10.)

Franciaország.

A belföldi helyközi távbeszélő díjszabás mérséklése Franciaországban. Mindazokat a belföldi helyközi távbeszélő díjakat, amelyeknek összege a nappali órákban eddig 5 fr. frank vagy annál több volt, egységesen 2 fr. frankkal mérséklék. A gyengeforgalmu órákban szedett távbeszélő díjakat, amelyek a nappali díjak felét teszik, ez a díjmérséklés természetesen ily módon szintén érinti. Az új mérsékelt helyközi díjszabást a f. é. szeptember hó 5-től kezdve egyelőre 2 havi próbaidőre rendszerezítette a francia posta. (J. T. 1935. 10.)

Nagybritannia.

Angliában jól bevált az éjjeli egységes távbeszélő díjszabás. Az angol postaminiszter közhírré tette, hogy a belföldi helyközi távbeszélő forgalomban újabban rendszeresített s 1 sillingben megállapított egységes távbeszélő díjszabás a gyakorlatban igen jól bevált. Az új szolgáltatból befolyt bevételek erősen emelkedő irányzatot mutatnak s az igazgatás számára a szolgálat jövedelmezőségét biztosították. (J. T. 1935:9.)

Új angol-dán távbeszélő kábel fektetése tárgyában folynak jelenleg tárgyalások az angol és dán igazgatások közt. Az új kábelt Esbjerg dán és Yarmuth angol kikötési pontok közt fektetnék le, annak hossza 400 tengeri mérföld lenne. Az építési költség 632.000 font sterlinggel van előirányozva. (J. T. 1935:9.)

Németalföld.

A németalföldi távbeszélő szolgálat teljes államosítása. Németalföldön eddig Amsterdam, Rotterdam és Hága városok helyi távbeszélő hálózatai a nevezett városok tulajdonában voltak s e hálózatok szolgálatát is e városok látták el. Az ország többi részeinek távbeszélő szolgálatát azonban a maga teljességében a postaigazgatásé volt. Mivel a nevezett három vá-

ros községi távbeszélő szolgálatára adott koncesszió 1937. évben lejár, a holland kormány és a három város tanácsa közt tárgyalás folyik a községi távbeszélő berendezések és azok üzemének állami kezelésbe való átvétele tárgyában. Az átvétel oly módon történne, hogy a berendezésekért és az üzem átadása folytán a városok által elvesztett jövedelemért az állam a városokat megfelelően kárpótolná. (J. T. 1935:9.)

Újítás a németalföldi távbeszélő forgalomban. A németalföldi távbeszélőigazgatás lehetővé teszi a külfölddel távbeszélgetést folytató üzletfeleknek, hogy a folytatott beszélgetés gramofonlemezre rögzíttessék. A fél, aki a beszédrögzítésre igényt tart, ezt a nemzetközi beszélgetés bejelentésekor köteles bemondani. A beszéd befejeztével a gramofonlemez a németalföldi távbeszélő kiszolgáltatja a beszélgetést folytató félnek. A németalföldi távbeszélő ezért az új különleges szolgálatért beszélgetésenként 2¹/₂ hollandi forint pótdíjat szed. Az újítás már kiállotta a próbát s az különösen a Németalföld és Németalföldi India közti rádiótávbeszélő forgalomban vált népszerűvé. (J. T. 1935. 10).

RADIÓ.

Ausztria.

Bécsben új palotát építenek a rádióműsorszórá számára. A bécsi rádiópalota már évek óta szűknek bizonyult. Abból is sok kényelmetlenség származott, hogy az osztrák rádióműsorszórá stúdiói és hivatalai különböző épületekben voltak eddig elhelyezve. Ezért az osztrák vezető körök elhatározták, hogy a rádióműsorszórá számára a bécsi Terézianum kertjében új palotát építenek. Az új palota tervét 5 építészből álló bizottság bizonyos módosítások fenntartása mellett már el is fogadta.

Az új palota három főépületből fog állni. Ezek az irodák, az üzemi és a felvételi szolgálat számára fognak szolgálni. Az utóbbi három csoportra oszlik. Ezt a megosztottságot egyrészt a tökéletes szigetelésnek a szüksége, másrészt a tűzbiztonság követelményei teszik szükségessé. Az első csoportban vannak elhelyezve a nagy zenekarok és azok tartozékainak befogadására szolgáló stúdió. A másodikba három, sokkal szerényebb méretű stúdió tartozik: kettő a középnyagyságú zenekarok és egy a kamarazene számára. A szükséges műszaki felszerelések számára minden egyes stúdiónak megvannak a maga mellékhelyiségei. Az üzemi épület első emeletén is lesz egy stúdió, amely a szólisták előadásainak kísérleti céljaira szolgál.

Hat stúdiót fognak az irodalmi leadások céljaira felszerelni, amelyek közül négy a színi, egy pedig a gramofonlemez előadások céljaira fog szolgálni. Az üzemi épület első emeletén lesz a kísérleti leadások helyisége is. A felvételi szolgálattal kapcsolatban a felolvasásoknak is lesz két stúdiója, azonkívül egy stúdió a gramofonlemez számára; egy központja lesz a hirdetéseknek, egy helyiség pedig, amely a hírosztállyal lesz összekötve, a bemondó számára fog szolgálni.

A stúdiók száma összesen tizenhét lesz. Nem szabad megfeledkezni a mellékhelyiségekről sem, amelyeket szintén bizonyos rendszer szerint helyeznek el. Így első sorban fontosak azok, amelyek a fűtés és a szellőztetés céljait szolgálják. Az üzemi szolgálat a fentebb említetteken kívül, az áramátalakítókat és a felvevő gépeket látja el első sorban. Minden egyes épületrészletnek a jövőben esetleg szükségessé váló megnagyobbítására a tervek elkészítésénél már előre szintén figyelemmel voltak. (B. I. D. S. 1935:9.)

Északamerikai Egyesült Államok.

Amerikában külön rádióműsorszórá leadóállomást építenek az Európának szánt műsor közvetítésére. Az új állomást a Radio Corporation of America társaság építteti Rocky Point-ben s annak teljesítménye 200 kilowatt lesz. Az új adó a f. é. november hó 16-án már meg is kezdte működését. Az új állomás hívójele WEF, s az eddigi 40 kilowattos ugyancsak WEF hívójelű adót fogja helyettesíteni. Az energiaemelés azért történt, hogy Európában a vételt még rossz viszonyok, főleg pedig mágneses zavarok esetén is biztosítsák. Az új adóállomás rövidhullám rendszerű. (J. T. 1935. 10).

Franciaország.

Rádióműsorszórá megfigyelő központot építtetett a francia postaminisztérium. A megfigyelő központ a hosszú, közép és rövid hullámokon adó francia és külföldi rádióműsorszórá állomások lehallgatására szolgál. A vevőkészülékeket különleges áramkörök kötik össze a központtal, ahol a szolgáltara kiképzett szakértő személyzet végzi úgy a francia, mint a külföldi rádióműsorszórá leadások figyelését. (J. T. 1935. 10).

Japán.

Az ázsiai világrész legnagyobb teljesítményű rádióműsorszórá adóállomását, amely műsorát 150 kilowattos energiával fogja szórni, Tokióban 1936 elején fogják üzembe helyezni. (J. T. 1935. 10).

Palesztina.

A szent földön is rádióműsorszóró adóállomást építenek. Az állomás Jeruzsálem közelében épül s az 20 kilowattos energiával 449 méteres hullámon fog működni. (J. T. 1935. 10).

Románia.

A brassói új román nagyadó megkezdte működését. Az új adóállomás 150 kilowatt energiával az 1875 méteres hullámon szórja műsorát, vagyis ugyanazon a hullámon, mint amelyet a németalföldi Kootwijk állomás is használ. (J. T. 1935. 10).

Olaszország.

Róma és Eritrea fővárosa, Asmara közt közvetlen rádiótávbeszélő összeköttetést helyeztek üzembe, amelynek az olasz-abesszin háborús események igen nagy jelentőséget adnak.

Norvégia.

Ultrarövid hullámú rádiótávbeszélő összeköttetések Norvégiában. A norvég távbeszélő igazgatás legújabbán igen fontos kísérleteket folytat a vidéki távbeszélő szolgálatban ultrarövid hullámrendszerű rádiótávbeszélő berendezésekkel. Az adóállomások 10—15 wattosak, az alkalmazott egységes hullám pedig 1.7 méter hosszú volna. A kísérletek nem csak azt a célt szolgálják, hogy az új berendezésekkel a szárazföld és a szigetek közt létesítsenek rádiótávbeszélő összeköttetést, hanem azok oly egymástól nagy távolságra és nehéz terep által elválasztott szárazföldi helyek közti összeköttetések létesítésére is hivatottak volnának, amelyek közt a költséges vonalépítés miatt, a távbeszélő szolgálat csak igen nehezen volna megvalósítható. Az új rendszerű üzem tehát első sorban gazdasági okokból indokolt.

(B. I. D. S. 1935:9.)

Szovjetoroszország.

A világ legmagasabban fekvő távbeszélő állomását és a hozzá vezető vonalat Szovjetoroszországban, a Kaukázusban létesítették a Wladikawkas közelében levő Naltsik-ban. Az új távbeszélő állomás a Kaukázus legmagasabb csúcsának, az Elbrusnak (5597 méter magas) legmagasabb pontja alatt fekszik 30 méterrel s az ottani meteorológiai megfigyelő állomás távbeszélő szolgálatát van hivatva ellátni. A világ ezidőszerinti legmagasabb távbeszélő állomását összekötő vonal építése nem ment simán s azt az ott uralkodó igen nehéz időjárási viszonyok miatt több ízben hekre meg kellett szakítani. (J. T. 1935:9.)

*

A szovjetorosz rádióműsorszóró jelenlegi fejlődési fokáról adott beszámolót a

Moszkvában legutóbb ülésezett szovjet-orosz rádióbizottság. E szerint Szovjet-oroszországban ezidőszerint 66 rádióműsorszóró adóállomás működik, amelynek leadásait 26 millió ember hallgathatja. Az elmúlt év folyamán az orosz rádióműsorszóró szolgálat 140.000 órán át adott 66 különböző nyelven műsort hallgatói számára. (J. T. 1935. 10).

VEGYES.**Ausztria.**

Az osztrák távközlési üzemek 1934. évi üzletéve. Az osztrák posta, táviró, távbeszélő vezérigazgatóság 1934. évi jelentése szerint 228 millió silling hiánnyal zárult. A hiányt első sorban az osztrák belpolitikai viszonyoknak lehet tulajdonítani, amelyek az elmúlt évben igen kedvezőtlenek voltak. Ezek a viszonyok egyrészt a táviró, távbeszélő és rádió jövedéki bevételeinek visszaeséséhez vezettek, másrészt tekintélyes költségeket emésztettek fel az üzemek működésének biztosítása szempontjából. Ami a távbeszélő üzemet illeti, az Ausztriában 1934-ben a nemzetközi viszonylatokban visszaesett, ezzel szemben a belföldi távbeszélő forgalom emelkedett. A táviróforgalom kb. ugyanazokban a keretekben mozgott, mint a megelőző évben. (J. T. 1935:9.)

Északamerikai Egyesült Államok.

A távolbalátás Amerikában. Sarnoff, a Radiocorporation of America elnöke, a társaság részvényesei előtt ismertette a társaságnak a távolbalátással kapcsolatos terveit. Közlése szerint a társaság laboratóriumaiban dolgozó mérnökök működésük nagy részét ennek az új elektromos szolgálatnak a fejlesztésére fordítják. Kutatásaik főleg arra irányulnak, hogy éles és tiszta képek továbbítását biztosítsák, mert a távolbalátás csak így keltheti fel a nézők igazi érdeklődését s csak így foglalhatja el helyét a kereskedelmi üzemvitelben. Az általuk elért eredmények ezidőszerint fölötte állanak azoknak, amelyeket Európában kielégítőnek neveznek. Németországban például ilyennek tartják a másodpercenként 25/180 vonalas képnek a leadását. Sarnoff szerint a társaság laboratóriumaiban másodpercenként 60/343 vonalas képet tudnak továbbítani. A távolbalátás technikája tehát az Egyesült Államokban sokkal fejlettebb, mint más országokban. A Radio Corporation mérnökei oly készülékkel kísérleteznek, amely a távolbalátás legújabb fejlődésére igen nagy hatást gyakorolnak. Az „iconoscop”-ról az „elektromos szem”-ről van szó, amely a helyszínén való közvetlen felvé-

telt teszi lehetővé és pedig akár kint a szabadban, akár a stúdióban, s az így felvett élő jeleneteknek nagy távolságra való továbbítását megkönnyíti. Ugy látszik tehát, hogy a távolbalátás az Egyesült Államokban elég fejlett ahhoz, hogy a nyilvános rádiólátó (radiovision) szolgáltatást rendszeresíteni lehessen. A Radio Corporation azonban nem akar elhamarkodva cselekedni s terveit ezidőszert a következők:

Mindenekelőtt távolbalátó leadóállomást akar építeni, amely a technika legújabb vívmányainak megfelelően volna kiképezve s amelyet New Yorkban a Radio City közelében helyeznének el, ahol a társaság többi laboratóriumai is vannak. Bizonyos számú vevőkészüléket oly pontokon fognak már most működtetni, amelyeken azok később, amikor a leadásokat már a közönség is veszi, szintén működni fognak. Foglalkoznak a stúdiók megszerzésének, valamint a leadandó tárgykörnek a kiválasztásával, hogy ily módon a későbbi műsorok anyagát előkészítsék, vagyis ily módon megállapítsák azokat a fő elveket, amelyekre a rádiótávolbalátás működésénél művészi szempontból, más képsokszorosító rendszerekhez viszonyítva szükség van.

Remélik, hogy az adóállomás és a vevőkészülékek 12—15 hónap alatt elkészülnek. A Radio Corporation of America e tervek megvalósítására 1 millió dollárt szánt.

Mielőtt még a rádiótávolbalátás a gyakorlati valóságok területére bevonul s a társadalmi életben tág érvényesülési teret tud magának biztosítani, néhány fontos kérdést kell még megoldania. A szórakoztató rádió és a távolbalátás közt ugyanis lényeges különbség van, mert amíg a rádió műsorszóró leadásait igen különböző típusú készülékekkel tudjuk venni, addig a távolbalátásnál az adónak és a vevőnek teljes szinkronizmus mellett kell működniük s ugyanolyan jellegű képek számára szerkesztetteknek kell lenniük. Rádióműsorszóró leadást akár 10 esztendő vevőkészülékkel is vehetjük; ezzel ellentétben a távolbalátásnál minden fontos fejlődéssel kapcsolatban a vevőt az adóállomáshoz hozzá kell idomítani, ha teljesen új vevő beállítására nincs szükség. Ezért, ha a távolbalátásnál a használatban levő készülékeket állandósítani (standardizálni) akarják, ez a műszaki fejlődés megakasztásával volna egyenlő. A Radio Corporation of America megértette, hogy elég hosszú kísérletezési időre van szükség ahhoz, amíg a nyilvános jellegű szolgáltatást a távolbalátás terén megkezdhetik, amely szolgáltatást aztán már bizonyos állandó jelleget ölthet-

ne s így a műszaki haladás terén bizonyos szünetet jelenthetne.

Van még egy másik nehéz megoldandó feladat is. Nyilvános rádiótávolbalátó szolgálatról ugyanis csak azon a napon lehetne szó, amikor a leadásokat nagy kiterjedésű területeken tudnák venni, nem pedig csak egy ú. n. kedvezményes zónában. Az ultrarövid hullámú adók hatótávolsága ezidőszert csak 15—25 mérföld. Azok a kábelek pedig, amelyek a rádióműsorszóró leadások továbbítására szolgálnak, a távolbalátó leadások igényeinek nem felelnek meg. Ezért vagy a távolbalátó leadások továbbítására alkalmas kábelhálózatot kell fektetni vagy pedig oly műszaki megoldást kell találni, amely a leadások hatástávolságát erősen felfokozza s a távolbalátó leadásoknak nagy kiterjedésű területeken való vételét lehetővé teszi. Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a távolbalátás széleskörű népszerűsítésére csak akkor lehetne gondolni, ha a vett képek erős megnagyításának a problémáját is megoldottuk. A vevőkészülékek árának olcsóvá tétele szintén igen nagy jelentőségű kérdés. E kérdések nagyon is indokoltá teszik a bölcs óvatosságot. Ezért a Radio Corporation of America csak körültekintéssel akar cselekedni. A fejlődés támogatását tervbe vette, anélkül, hogy véglegesen kívánna alkotni oly területen, amely még nem állapodott meg és mozgásban van.

Sarnoff ismertette a rádióműsorszóró és a távolbalátás jellegzetességeire vonatkozó elgondolásait. Szerinte az utóbbi az elsőnek csak kiegészítésére szolgálhat, s annak fontosságát sem el nem tűntetheti, sem nem kisebbítheti. A távolbalátás tisztán műszaki szempontból teljesen megoldottnak tekinthető, mégis még sok tennivaló van, hogy az a nagy tömegek mozgásba hozásával oly érdeklődést tudjon maga iránt kelteni, mint a rádióműsorszóró jelenlegi szervezetében.

Sarnoffnak a Radio Corporation of America által a távolbalátás fejlesztése érdekében kifejtendő tevékenységére vonatkozó közlése fontos eseménynek számít az amerikai távolbalátás történetében. (B. I. D. S. 1935:9.)

Németország.

A Deutsch-Atlantische Telegraphengesellschaft 1934. évi üzleti eredménye a megelőző évihez képest számottevő visszaesést mutat. Amíg ugyanis 1933-ban a társaság oceáni kábelhálózatán 1,155.000 drb. táviratot továbbítottak 19,4 millió szóval, addig 1934-ben a lebonyolított táviró forgalom már csak 956.000 drb. távirat volt 16,9 millió szóval, ami a táviratok darab-

számánál 17.3%-os, a táviratok szószámánál pedig 13.3%-os visszaesést jelent.

A forgalom visszaesését azzal magyarázzák, hogy Németország tengerentúli kereskedelmi forgalma 1934-ben erősen meggyengült. Az a nagy üzletszerző tevékenység, amelyet a német postaigazgatás 1934. áprilisa óta a német kábel és rádiótávíró összeköttetések jobb foglalkoztatása érdekében kifejtett, a visszaesés mértékét ugyan a kábelüzemben egy kissé meglasztotta, de a további visszaesést még sem tudta megakadályozni. A tengerentúli rádiótávíró forgalom megjavítását ellenben még is elérte.

A forgalom visszaesése elsősorban az Azori szigetekre vezető kábel üzemében mutatkozik, amely londoni leágazásaival együtt 1934-ben csak 559.000 drb. táviratot tudott felmutatni, az 1933. évi 750.000 darabbal szemben. A kábeltársaság bruttó bevétele 441.091 márkával maradt alatta az 1933. évi bevételnek. A tiszta haszon, ha ahhoz az 1933. évről áthozott összeget is hozzáadjuk, 1,229.836 márkára rúgott, amiből az első kibocsátású részvényekre 6%-os osztalék fog esni. (J. T. 1935:9.)

Törökország.

A török távközlés jelenlegi állapota. Törökországban ezidőszent 20.000 távbeszélő előfizető van. A nagytávolságú helyközi távbeszélő szolgálatot fokozatosan kiépítették. Így összeköttetés létesült Istanbul, Bursa, Yalova, Edirne, Eskisehir és Ankara közt. A jövő év folyamán a hálózatot Izmir, Kutahya, Balikesir, Adana és Mersin-ig fogják kiépíteni. Istanbul és Ankarából a fontosabb európai országokkal lehet távbeszélő összeköttetést kapni. Az Északamerikai Egyesült Államokkal Törökországnak még nincs távbeszélő összeköttetése.

A török posta és táviróhivatalok száma 830. A táviróvonalak hossza ezidőszent 28.432 kilométer. A táviróforgalom fejlesztése érdekében a török postaigazgatás mindent megtesz. Közvetlen rádiótávíró összeköttetése Törökországnak az Egyesült Államokkal és nagyobb európai országokkal is van. (J. T. 1935:9.)

A Nagy Északi Távirótársaság (Grande Compagnie des Télégraphes du Nord), amelynek szárazföldi és kábel táviróvonalai Európát Szibérián át a távoli kelettel kötik össze, 1934. évben az 1933. évi üzleti eredménytől alig eltérő üzleti ered-

ményt ért el. A forgalmi bevételek, valamint a más táviróvállalatoknál vállalt érdekeltségeiből befolyó bevételei 1934. évben 16,570.000 dán koronára rúgtak, ami az 1933. évi bevétellel szemben 460.000 dán korona csökkenést jelent.

A nagy verseny miatt a társaság mindent elkövetett, hogy a kábelszakadásokat megelőzze. Ezért az év folyamán a kínai és japán tengereken az eddigieknél sokkal nagyobb ellenálló képességű kábeleket fektetett s ilyeneknek a további lerakása az 1935. évben is tervbe van véve.

A társaság kábeli 1934-ben 8.402 tengeri mértföld hosszra tettek, amely hosszából 3.436 mértföld a távoli keletre esik.

A társaság mérlege 1934-ről és 1933-ról egymással szembeállítva, a következő képet mutatja:

	1933-ban dán korona	1934-ben dán korona
Bevételek	24,455.753	24,252.011
Kiadások (adókkal együtt)	15,441.052	15,301.363
Tiszta haszon	9,014.701	8,950.648
Osztalék és jutalék ..	9,010.000	9,010.000
Osztalék és jutalék százaléka	20%	20%
Tőke	36,000.000	36,000.000
Tartalék	77,185.964	77,274.538
Aktívák összege ..	165,005.766	163,034.944

(J. T. 1935:9.) Dr. H. F.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Aradi Gyula, Orosháza. 1. A könyvmegrendelőlapokba írható bejegyzésekre vonatkozó üzletszabályzati rendelkezéseknek velünk közölt tágabb magyarázata csak könyvkiadói szempontokat vesz figyelembe. Minthogy könyvmegrendeléseknél a szállítás idejére és a megrendelt, de még nem szállított áru (könyv) szorgalmazására vonatkozó bejegyzések engedélyezése a fennálló szabályokkal össze nem egyeztethető, javaslata további tárgyalásra nem látszik alkalmasnak.

2. A díjátalányos hatóságok címére hatóságoktól „Portóköteles” jelzéssel bérmentetlenül érkezett postai küldemények kezelése tárgyában az A. 3. Szab. 123. §. 3. pontja, a portós levélpostai küldeményeknek — köztük a térteknek is — portóbélyeggel való felszerelése tárgyában pedig az A. 3. Szab. 123. §. 2. pontja tartalmaz rendelkezést.

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.